

Nagy Zoltán Mihály

FOGYÓ FÉNYBEN

***Kárpátaljai Magyar Könyvek***  
**199.**

Készült a Szülőföld Alap támogatásával



© Nagy Zoltán Mihály, 2010  
© Intermix Kiadó, 2010

INTERMIX KIADÓ

Felelős kiadó: Dupka György  
Felelős szerkesztő: Barzsó Tibor  
Budapesti képviselet: H-1011 Bp., Hunyadi János u. 5.  
Készült a Borneo Kft.-ben  
ISBN 978-963-9814-32-2  
ISSN 1022-0283

Nagy Zoltán Mihály

# FOGYÓ FÉNYBEN

*A Messze még az alkonyat című  
versesregény-trilógia  
második része*



**INTERMIX KIADÓ**  
Ungvár – Budapest  
2010



### Múlt időben

elmerülve,  
ásott odú  
sötét ölébe  
kényszerítve  
mivé lett  
világod világa,  
    benne, általa  
    ölel a föld  
    viruló voltában  
    ellobbant,  
    hullta után  
    még inkább  
    szerethető,  
    csillagszemmel mosolygó  
    univerzumot,  
hej,  
a föld,  
már csak a föld  
ölelheti  
Őt,  
és Ő  
tűri  
tiszta feketében  
tehetetlenül  
a kényszerű hűtlenség  
szégyenét,

nem tudhatod,  
mit vitt,  
vihetett  
magával  
tőled, belőled,  
társas létetek  
kétbolygós naprendszerének  
melege, fénye  
betölti-e még  
kihunyt szemének  
gyönyörűkék egét,  
amit  
rád hagyott,  
az irdatlan üresség  
jussod,  
a semmi  
ijesztően rebbenéstelen kábulatában  
egymagaddá fogyatkozva viseled  
suhogó  
percek,  
dübörgő  
órák,  
sziklásan omló  
évek  
sokasodó  
kínját,  
ritkuló  
sápadt örömét,  
    eljöttél hozzá, elhozott  
    a viszontlátás  
    balga hite,  
    de  
    csak a fejfa

remekbe szabott betűi  
előtted, veled,  
a drága szempár  
repeső csillogásának  
fürge jelei  
kihunytak, aláhulltak  
gondosan kimért  
szögletes  
dimenzióba,  
idefent  
szellő repdes  
szelíden,  
mint régen  
az Ő  
vágycat felszító  
pajkos pillantása,  
most  
hüvösen érint, megborzongtat  
a fuvallat,  
hiányzik lényegéből  
az eleven szeretet  
melegsége,  
csend ül  
a koszorús köveken,  
csak benned hördül  
a tudat  
a fejfa  
embermagas függőlegese  
előtt, alatt,  
Ő  
nem szól,  
nem szólhat,  
mégis

hallani véled  
rögök, gyökerek közt  
suttogó neszezéssel osonó  
üzenetét,

*kedves párom,  
bennem nyugalommá dermedt  
a lét szapora léptű  
elevensége,  
de te  
birjad  
cselekvésben  
izzásig hevülve, dacosan  
a hiányommal  
rád szakadó,  
kavargó,  
súlyosan megáradt időt,*

nem,  
nem lehet,  
ne legyen  
menedéke a nyugalom,  
minden megélt nappal  
nehezül hiánya,  
megroggyan alatta  
térded, elméd,  
még a göcsörtös  
kőkényfa-bot is  
ívessé hajlik  
a láthatatlan súly alatt,  
már nem  
te  
őt,



a kín vonszol téged  
napok, éjszakák  
kietlenségében  
valahonnan  
sehová,  
volt idők, emlékek  
édes zajjal, áldott színekkel  
zsongó mezőin  
adatna csak pihenés,  
ha nem szabdálná  
azt is  
sajgás  
éles pengeként,  
    nem sokasodhatsz már  
    eggyé forrt kettővé  
    Vele,  
álmok, emlékek  
lobogva enyésző valósága  
kevés vigasz,  
mint élők éjszakáján  
reszketegen világló  
gyertyaláng,  
mit,  
miféle jelenést,  
szörnyű csodát  
láttat veled  
csapkodó szárnyú képzelet,  
Ő  
szüntelenül

*távolodik tőled  
hozzád egyre közelebb,*

már csak  
az ásott mélység  
könyörtelen két métere  
hallgat csukott szájjal  
közöttetek,  
elnyeli a törvény szigorát  
áthágni kész  
őrült gondolatot,  
mi torpantja meg, tartja vissza  
rettentő szándékodat,  
ujjal, körömmel  
kaparni utat  
Őhozzá,  
hogy legalább  
egy pillanatra  
megérinthesd  
szemed fényével,  
nem,  
nem hiszed  
az Ő  
nyugalmas bénultságát,  
mosolyának,  
szavának,  
pillantásának  
vesztét,  
süt,  
cseng,  
csillan az  
változatlanul,  
elevenséggel riogat  
mohó nyüveket,  
az enyészet buzgó zsoldosait

abban a másik dimenzióban,

így,  
második fejfaként  
fölötte állva  
vagy,  
csak vagy,  
de miért,  
ha áldott napkelték  
aranyözönében  
az Ő mosolyának  
nem örülhetsz,  
a hiány hét éve  
ujjongó reggelek  
fényzuhatagában is  
éjszakák  
tömény sötétjét  
láttatja veled,

néha  
tetten éred  
a már-már eszelősen motyogó  
rettenetet,  
ahogy  
magadban beszélsz  
Róla,  
Hozzá,  
kettőtökért,  
ami  
a falu szerint  
nem normális,  
pedig  
valójában  
a néma kegyetlenséggel

pulzáló hiány  
abnormális  
ennyi idő után is,  
mikor  
mocorog a sejtelem,  
a katasztrófa  
dőrdülő pillanatától  
bicegő idő  
tétova ujja  
gyógyító leplet sző  
a lélek tátongó sebére,  
és a pap is  
biztat,

*bátyám,  
fogadja el  
zokszó nélkül  
Isten akaratát,  
bizzon  
a feltámadás örömében,  
akkor majd  
vizontlátja  
pirospozsgásan újra kivirulva  
kedves halottját,*

beszélhet  
a reverendás,  
nem lehet,  
nem tudod  
szó nélkül  
tudomásul venni  
veszteségedet,

megbékélve  
csak úgy  
leírni  
az Ő  
egyszervolt létét,  
ezt a bűnt  
nem veheted  
a lelkedre,  
mindig is az volt, ma is  
az a baj,  
    fajtád, az ember  
    hajlamos eltérni  
    minden gyalázatot,  
    a kényelmesség bűnébe esve  
    lassan már  
    gondolkodni is  
    lusta  
    lesz,  
megírta az újság,

*tíz éven belül  
sorozatgyártásban készül  
a mesterséges agy,  
gép gondolkodik majd  
az ember helyett,*

ez  
már  
a vég,  
és az utat,  
ami  
hozzá vezet,  
    fejlődésnek

nevezik,  
hej,  
neked  
ne beszéljen  
senki  
a feltámadás örömről,  
ez is csak  
szép, szent  
mese,  
arra jó,  
amire  
izmusok, pártok  
kortesbeszéde,  
    előre megfontolt  
    bitangszággal,  
    kilátásba helyezett boldogság  
    ígéretével  
    béketűrésre bírni  
    nyomorúságában  
    az embert,  
nehogy feleszméljen,  
rettentő haraggal  
fellázadva  
ripityára zúzza  
szellemi bilincseit,  
akárki,  
    pap vagy pártérdek  
rakta rá,  
és Bene Mózes Pál módján  
próbáljon  
önmaga lenni,  
józan emberi ésszel

megszervezni  
egyetlen életét,  
hogy amikor  
eljön az idő,  
lelkiismeret-furdalás nélkül  
hajtsa a fejét  
örök  
nemlétre,  
    ne,  
    ne forogjon  
    Ő  
    odalent,  
    Érte, Miatta is  
    gondolkodsz, szólsz,  
    az Ő  
    idejekorán  
    megszakított létének  
    csonkaságát  
    Isten szemére vetve,  
    aki megtagadta  
    Tőle  
    a harmattisztaságú szeretet  
    unokák szemében csillogó fényének  
    tartós örömét,  
Ő nem, te  
látod  
helyette is,  
    nagyot nőttek  
    mind a ketten,  
    kamaszos bajuszka serken  
    az ajkuk fölött,  
    a hangjuk

mélyül, férfiasodik,  
rákaptak a pecázásra, eljárnak  
a patakra, néha  
halat is fognak,  
büszkén hozzák haza  
a fogságban is virgonc,  
félvödörnyi vízből kiugráló kárászokat,  
olyankor  
halászlét főz  
a menyed,  
szeretik mind,  
te nem  
a csípőssége miatt,  
nem is érted, mi abban az élvezet,  
túlcsípőspaprikázni az ételt,  
hogy a halhús jó íze  
menthetetlenül elveszen,  
persze, a pikkelyes zsákmányt  
szívesen megpucolod,  
mert azt  
rád bízzák,  
nekik nincs türelmük  
ilyesmivel bíbelődni,  
te meg ugye  
ráérsz,  
egyszer a nyáron azért  
meglepett a menyed,  
pár nagyobbacska halat  
tengerilisztbe forgatva  
kisütött neked,  
majdnem  
ugyanúgy,



ahogy  
Ő  
valamikor, ahogy  
szereted,  
jó volt,  
a figyelmesség esett  
nagyon-nagyon jól,  
nem számít, hogy az unokák  
súgták meg,  
mennyire szereted  
a ropogósra sütött halat,  
csak nekik említetted,  
dehogy a menyed előtt,  
így vagytok,  
megvagtok,  
meg kell hogy legyetek  
az Ő  
szemének óvó fénye,  
gondviselő szándékának  
fürgesége nélkül,  
ezeket  
és annyi más  
elgondolva, motyogva  
itt  
Neki,  
mintha  
könnyebb lenne  
a lelked,  
szinte restelled,  
de tudod,  
nem róná fel neked,  
hát

nyugalmasabban  
indulsz haza,  
    a vágott virág, amit  
    Neki hoztál,  
    itt marad  
    a gondozott halmon,  
    igen,  
    gondot visel rá  
    a menyed, nem hagyja  
    elgazosodni, jön a kapával,  
    kitakarítja, virágokat palántáz,  
ki tudja,  
a kegyelet hagyományához  
hűen, jó szívvel-e,  
vagy csak azért,  
nehogy  
megszólja a falu,  
    akár így, akár úgy,  
    fájó öröm  
    nézni a keze nyomát,  
most  
a műkő fejfa is  
megszépült kicsit,  
drótkéfével kapartad le róla  
a mohát,  
amit az idő  
rarakott,  
    hm,  
    miért  
    nem volt furcsa  
    látni rajta  
    a saját nevedet

is,  
egy évszám mögött  
a majdani másikat,  
halálod évszámát sejtető  
vésett kötőjellel,  
meg se rebbent a szemed,  
a kezed se remegett,  
miért is  
rebbent, remegett volna,  
régóta  
tudod,  
elfogadod,  
várod,  
hogy végre  
ide költözz,  
Őmellé,  
hiszen  
így természetes,  
akik egyek voltak  
életükben,  
együtt legyenek  
halálukban is

**örökkön-örökké,**

útban hazafelé  
muzájkézfogások,  
odavetett adjonistenek,  
választ nem váró hogyvagyok közt  
sokadszor  
próbálsz elképzelni  
kiszabott idő

utolsó perceit,  
a némaságával vádoló  
mozdulatot,  
mikor  
nem kívánt  
kegyes alamizsnaként  
egy korty levegő még  
adatik,  
    milyen lesz  
    az a perc, az a póz,  
    mit  
    nem követ  
    mozdulat,  
    mert ernyed a test,  
    a béna akarat  
    megélt időd kavargó  
    tömegébe fullad,  
fürge pengék éle  
nem csonkolhatja  
torzóvá  
létedet,  
hiszen  
hatvanhét  
kiteljesedett évet  
cipelsz,  
    elég, legyen  
    elég,  
    jöhet, jöjjön  
    érted is  
    őrült autó  
    kereke alatt  
    a végső, pillanatnyi

rettenet,  
ami  
az Ő szemében is  
fölfeketéllhetett  
Akkor,  
vagy falja fel  
mohó,  
buján tenyésző kór  
benned  
a lét pislán remegő fényeit,  
olyan mindegy,  
csak lenne  
vége már,  
tenne félre  
megunt játékbábuként  
mihamar  
a Teremtő,  
így, játékszerként  
nincsen abban  
semmi érdekes,  
hogyan voltál,  
még vagy,  
mintha  
lennél,  
és egyszer csak  
nem leszel,  
lesznek, maradnak  
Isten kezében  
más játékszerek,  
a fiad,  
a menyed,  
az unokák,

falubeliyeid,  
az ország, a világ  
mind-mind  
kiszolgáltatott játékszer  
mindenható igényű  
égi és földi  
hatalmak kezében,  
darál a kegyetlen gépezet,  
roncsol  
vigyorogva a jelen idő  
sorsokat,  
testet, lelket,  
jövőt, múltat,  
hej,  
micsoda idő  
ez,  
amikor, amelyben  
térdet, gerincet  
gyötörve  
átokká súlyosul  
akár egy csöppnyi  
tisztesség,  
ami még  
fel-felfénylik  
időnként  
rokonok, szomszédok, jó ismerősök közt  
itt, a faluban,  
mikor egy-egy család  
nagy vállalkozásba kezd,  
régi házat bont,  
újat épít,  
vagy éppen

kapával megy neki  
a többhektáros veteményt  
előlni készülő gaznak,  
ilyenkor áldottak  
a segítő kezek,  
könnyű,  
gyors,  
eredményes  
a munka,  
de ennyi  
kevés  
    az egymásrautaltság erős érzésének  
    folytonosságához,  
azt  
a másik,  
a mások  
gondjával-bajával való  
mindennapi  
cselekvő együttérzés  
teremthetné meg,  
    ezt,  
    a közös gondviselés  
    tettre kész  
    hajlamát, felelősségét  
    ölte ki  
    a modern kor  
    átkozott szelleme,  
késő ősztől  
tavasz derekáig  
házukba húzódnak  
az emberek,  
mint régen

szalmás ereszaljakba  
esténként  
a verebek,  
    férfiember  
    a pohár, a hordó  
    körül forog,  
    az asszony nép tévét bámul,  
    unatkozva nyavalygó gazdagok  
    műproblémáit  
    sok száz folytatásban adagoló  
    sorozatokat,  
    ahol mindig akad  
    balga izgalmak  
    fokozásának  
    kívánalmai szerint  
    vakságra,  
    némaságra,  
    amnéziára ítélt  
    izé, hős,  
    aki a kellő pillanatban  
    könnyfakasztó módon  
    meggyógyul, és  
    igazságot tesz,  
    mint a bűnbandákkal  
    egy szál egyedül  
    leszámoló szakállas ranger,  
hej,  
    új módi  
    néphülyítő  
    mesék ezek,  
    álomvilágba rántják  
    az embert,



aki a valóságban  
még oly apró,  
de fontos igazságát  
sem képes  
érvényesíteni,  
ahogy az imént  
messziről kalapját emelő  
Balla Bálint  
sem,  
Korhely Márton szomszédja a Kis utcában,  
szomszédok lettek  
a kolhozföldek szétosztásakor is,  
mindkettőjük parcellája  
egyformán  
húsz méter széles  
volt,  
a Bálinté  
ma már  
szűk tizenkilenc,  
a Mártoné meg  
huszonegy,  
minden szántáskor elnyalt  
ekealjnyit  
a Bálintéból,  
és hát  
sok kicsi  
sokra megy,  
pár év alatt  
összejött a bő méternyi széles  
elbitorolt pluszbirtok,  
ott az írásos panasz  
évek óta a bírónál,

mégse történik  
semmi,  
mert  
a falu első embere  
Korhely Márton veje,  
nincs, nem lehet  
más magyarázat,  
még bosszantóbb, hogy Bálint  
hiába fordult  
felsőbb hatóságokhoz,  
visszaküldték panaszát

*a helyileg illetékes  
polgármesteri hivatalnak  
kivizsgálásra,  
a panasz jogossága esetén  
annak orvoslására,*

nesze neked, közigazgatás,  
nesze neked, Balla Bálint,  
ezért kell szántáskor  
vasvillával  
ott állni  
a mezsgyén, nehogy  
elszántsa megint  
a rossz szomszéd,  
akinek van bátorsága  
cinikusan  
Bálint szemébe röhögni,  
vérforraló pimaszsággal  
élcélődni,  
erre fog egyszer

csúnyán ráfizetni,  
mert Bálintot  
nehéz kihozni a sodrából,  
de ha istenigazából feldühíti,  
akkor előbb-utóbb  
villahegyre kapja,  
és persze,  
a törvény majd  
őt ítéli el,  
    nem kell hozzá  
    nagy bölcsesség, érteni,  
    miért  
    van, lehet  
    ilyen,  
világos,  
ez a világ  
a tisztességteleneké,  
ők csinálnak  
törvénytelenül  
törvényt, csakis  
nekik passzolót,  
hol  
a törvényhozás  
tisztelhető rendje,  
miért nem  
arra méltóan  
okos, előrelátó emberek hoznak  
mindenkire kötelező  
törvényeket,  
hiszen azok híján  
mindenütt  
    a rend hiánya

dúl, rombol,  
a törvénytisztelő embert  
közröhej minősíti  
élhetetlenné,  
vaskézzel  
lehetne, kellene  
rendet teremteni,  
előbb  
az emberek  
fejében, lelkében,  
aztán  
a törvények  
szigortalan szövevényében,  
de erre egyhamar  
semmi esély,  
a vaskéz is,  
mint a többi  
mocskos mancs,  
teremtett káoszban  
kotorászik,  
profitot keres,  
menti  
biztonságos bankokba,  
hogy amikor kitelik  
a bitangság ideje,  
gondtalanul élvezhesse  
az égtájak legszebbikén,  
hát  
mikor jár le  
az idejük,  
feltör-e valaha  
a meglopottak

szent haragja  
elsöpörni  
hataloméhes gazemberek  
siserahadát,  
nincs remény,  
birkává züllesztve  
tűr, csak tűr  
a nép,  
szeme világát  
gumigolyóktól,  
veséjét  
gumibottól  
félti,  
bizonyítja  
ötvenhat után  
az ötvenedik október,  
hatalmat bitorló elit  
verőlegényeivé lettek  
a rend őrei,  
hitvány kiváltságosak  
demokráciának csúfolt  
világában  
kussolni kell  
mindenki másnak,  
nem,  
nem lesz  
itt  
vaskéz,  
számonkérés,  
elszámoltatás,  
rég felnyergelve a bitangok  
repülőgépe,

a kellő pillanatban mind  
elhúzza a csíkot,  
bottal ütheti nyomukat  
számonkérő szándék,  
talán  
az sem lenne baj,  
csak mennének, tűnnének el,  
tisztulna meg tőlük  
az ország, a nemzet,  
hogy a változás reménye  
kisemmizett sokak számára váljon  
mindennapi kenyérré,  
milyen jó lenne  
hinni ebben,  
de józan ésszel  
nem lehet,  
nem és nem,  
hát belül, a lélek mélyén  
marad  
a háborgás, a tehetetlenség  
kínja,  
hej,  
Béla,  
a mopeden ingázó tanító  
rég versbe írta,

*ez a sors  
lett a miénk s munkál velünk,  
a kozmosz-szél ide sodort,  
és jobb hazát már nem lelünk,*

szép, igaz sorok ezek,  
még akkor is,

ha nem kósza szél  
sodort ide  
titeket,  
    régí írások szerint  
    Árpád vezér  
    hozta, vezette  
    őseiteket  
    ide, a Kárpátok  
    áldott gyűrűjével ölelve  
    pompázó földre,  
honnan tudhatta volna  
akkor még  
bárki  
a honfoglalók közül,  
hogyan az új, élhető hazában,  
szintén az írások szerint  
    már ő,  
    a honszerző fejedelem  
    a kettős fejedelemséget  
    megszüntette  
    egyeduralomra tör,  
dédunokája pedig,  
Géza fejedelem  
    ennél tovább lép,  
    kezet emel rá,  
    teljesen felforgatja,  
    törvényeket sutba dobva  
    lerombolja  
    az erős nép szokásrendjét,  
és  
lehetett-e másképp,  
amit ők elkezdtek,

az írások szerint  
Géza fia,  
a Vajkból  
Istvánná vedlett király  
bevégezte,  
    népét, országát  
    mi másért,  
    egy vágyott koronáért  
    kiszolgáltatta  
    idegeneknek,  
vajon tévedés  
régóta  
kétségekkel hadakozva,  
ma már  
szitkot sziszegő haraggal  
hinni,  
    ó, dehogy,  
    dehogy az idő  
    parancsoló szavát,  
    dehogy a megmaradás  
    egyetlen esélyét  
    ismerte fel,  
    ez csak  
    lepel,  
    az igazságot  
    kendőzi el,  
    a temérdek vért, szenvedést,  
    amit kiontatva, okozva,  
    a legszentebb ősi értékekhez,  
    a saját nyelvhez,  
    törvényhez,  
    hithez



nagy haraggal,  
pengével is ragaszkodó  
Koppány  
igazságát  
négyfelé szakítatva  
rákényszerítette népére  
Róma hitét,  
ezen az áron,  
nyugati mintára  
alapított államot,  
s ajánlotta azt  
Mária oltalmába,  
csoda-e, ha  
jutalmul  
Róma szentté avatta  
őt,  
konok koponyádban termett  
gondolat szerint  
népe ősi hitének,  
országá biztató jövőjének  
könyörtelen gyilkosát,  
eljátszhatta már  
azután  
a kegyes, bölcs uralkodó  
szerepét,  
hajíthatott a nyomorgóknak  
garasokat,  
az elkövetett vétket  
aprópénzzel  
nem tehetette  
semmivé,  
hát

forogjon,  
forogjon csak  
sírjában  
Géza fejedelem  
idegen iskolákon lélekben  
elkorcsosult fia,  
most,  
tízszáz év után  
már hallani  
sokfelől  
a jogos vád  
őt sújtó szavát,

*bízta volna  
az új hazát  
inkább önnön népe  
oltalmára,  
mielőtt  
kiölette belőle  
az ősi erényeket éltető hit  
megnyugtató biztonságát,  
és kötelezővé tette  
az idegenek feltétlen  
elfogadását, tiszteletét,  
itt az eredmény,  
népe a saját hazájában  
állami kényszer alatt  
szolgálni kényszerül  
habzó szájú idegenek  
gőgös érdekeit,*

ez  
István műve,  
az ő korában,  
az ő parancsára kiontott vérrel öntözött földben,  
egyedül üdvözítőnek vélt  
balga eszméiben  
kapaszkodik, erősödik  
kitéphetetlenné  
a szolgaság szívós  
karógyökere  
nem,  
nem igaz, hogy  
más istent imádó népek  
gyűrűjében  
az ősök pogánynak nevezett hite  
mihamar sírba vitte volna  
fajtádat,  
ott a kiáltó ellenpélda  
háromtemplomú falvak  
sokaságában,  
ahol vasárnaponként  
az egyik szomszéd  
római katolikus,  
a másik  
görög katolikus,  
a harmadik  
református templomba indul,  
igaz, keresztény mind,  
de ugyanazt az istent  
másképp imádják,  
és emiatt  
semmi bajuk egymással,

ékes bizonyság  
a kereszténységtől  
teljesen idegen,  
iszlám hitű törökök országa is,  
annak egy darabja  
innen a Boszporuszon  
Európa része,  
népe mégis  
megmaradt  
a maga ősi hitével,  
ezért véték  
ácsolni érdemet  
István király feje fölé,  
őt  
keresztény janicsárrá nevelték  
idegen papok,  
hogyan engedelmesen  
az ő szolgálatukba  
kényszerítse népét,  
mint ezer évvel később  
a verescillagosok,  
a piroskönyvesek  
földi paradicsomot ígérő  
kolhozokba,  
hol vannak már azok  
a kolhozok,  
kipurcantak, mint  
nagy hazugságok  
színes léggömbjei,  
megroggyant, összezsugorodott  
István állama is,  
mert az idők nagy viharaiban

gyengének bizonyult,  
gyengébbnek  
a hajdani törzsek  
valódián közös érdekek teremtette  
erős szövetségénél,  
    ott romlott el minden,  
    amikor  
    képes volt  
    a legyőzött Koppány testét  
    kegyetlenül  
    felnégyeltetni,  
    elrettentésül  
    várkapuk fölé akasztatni,  
holott tudta  
az ősi  
törvényt,  
amit az ő  
idegen istene is  
hirdet,

*a holtakat  
el kell temetni,*

vajon  
mítoszból sarjadó  
hiedelem  
vagy  
komor érvek szikláira alapozható  
gyanú,  
hogyan ez a gaztett  
hozta rátok  
az átkot,

ami ma is  
lenyomja, visszahúzza  
fajtádat  
a meg nem értés,  
a mérhetetlen önzés  
bűnébe,  
hiszen ha  
két atyádfia  
véletlenül még  
összedugja a fejét,  
ott feltétlenül  
legalább  
három párt születik,  
és mind magáénak hiszi  
a bölcsék követ,  
pedig hitvány önérdet hajszol  
mind,  
a nép, az ország  
gondját, létérdekét  
leköpi,  
és fajtád  
oktondi baromként  
túr, csak túr,  
még ápolja is  
a kultuszt,  
megbámulja  
István lebárdolt jobb kezét,  
templomba tódul, hálálkodik,  
még mindig azt hiszi,  
István eszméje  
egyszerre volt

*nemzeti és keresztény,  
hogy ő  
népe hagyományaihoz, életformájához  
ragaszkodó  
király volt,*

de te,  
veszteséggel sújtott,  
temetői csendből  
nagy, felhősen rajzó gondolatokkal  
viaskodva  
hazatérő öregember,  
tudós emberek,  
az igazságot híven őrző  
sárguló írások szavára  
hagyatkozva  
hinni merészeled,  
    glória helyett  
    megvetést érdemel,  
    aki népére  
    királyi dölyfbe vetemült daccal  
    kezet emelt,  
hej,  
vajon  
egyszer majd

**lesznek, szólnak**

ébredő bátrak,  
bátrabbak,  
hazát, államot,

önbecsülést  
újrafermenteni kész  
tiszteséges, okos emberek,  
új honszerzők,  
jövőt ígérő szavak  
igazságával  
eleveníteni ősi virtust,  
keményíteni fajtád gerincét,  
hogy régi önvalójához  
visszatalálva,  
országos kórusban kiáltva  
végre  
nevén nevezzék  
a nagy bűnt,  
és  
hamis glóriát  
letépvé, szemétre vetve,  
    az őszivel gyönyörűen ötvözhető  
    új minőség jegyében  
    újabb ezer évek  
    veszejtő dühének  
    büszke méltósággal ellenálló  
    országot, hazát  
    emeljenek  
    a siralmas romok fölé,  
te,  
konok  
öregember  
itt a mélyben  
meg nem érheted,  
csak remélheted,  
    nem marad, nem



maradhat  
bitorolt dicsfényben  
majmolásra ingerlő példa örökké  
a Rossz,  
el kell hogy jöjjön  
fajtád,  
az ember  
jobbik, becsülhető énjének  
napkeltéje,  
akkor talán  
rátok is vetül  
némi fény  
itt,  
az egykorvult haza  
elorzott csücskében,  
ahonnan  
a hágó magasából széttekintve  
Árpád és népe  
először láthatott rá  
az új haza  
igéző szépségére,  
amire  
szemet vetett  
más népek  
piros, kék, sárga,  
és ki tudja,  
még hányféle  
irigysége,  
belemartak  
ebbe a szépségbe,  
letépték mohón maguknak  
fenséges részeit,

ami maradt,  
valami csoda folytán  
maradhatott,  
a szelet kenyér  
formájú és nagyságú ország  
sorsa, jövője  
a csorda-népek  
nem szűnő,  
saját testében is  
bőven termő  
veszejtő nyüvek  
bűnös étvágyának  
kiszolgáltatva  
az árva fűszálénál is  
bizonytalanabb,  
és ti  
itt,  
a már csak  
vágyakban, álmokban  
éltető közeg  
anyamelegéből kiszakítva  
még inkább  
szenveditek  
az árvaság kínját,  
megalázható,  
gyűlölhető,  
kiirtható  
idegenekké lettetek  
szülőföldetekén,  
a szétszóratás után  
rátok szakadt  
hazug demokrácia,

marhavagonok dübörgése,  
aztán a kolhoz kényszere  
lett sorsotok szégyene,  
    kibírtátok, túléltetek,  
    még  
    vagytok,  
de most  
iskoláitokra  
emelnek kezét,  
nyelvetek szentségét  
készülnek  
elveszejteni,  
    hogy holnap már  
    puszta fizikai mivoltotokban  
    se legyetek,  
    ne lehessetek,  
sóhajt az elme,  
kiált a szó,  
nyúl a kéz  
át a határon,  
oltalmat  
keres, remél,  
a csonkává gyalázott  
anyaország  
segítő jobbját,  
    hiába,  
    hiába, hiába,  
idegen eszmék kábulatában  
mostohává lényegülve  
saját vesztének  
fekete szárnyú jeleit sem érti,  
nem

ismeri fel,  
    üttetik hát  
    sorsotokra  
    megfellebbezhetetlen ítélet  
    szigonyos pecséttel,  
nem csoda, ha  
fut, menekül,  
aki teheti,  
pedig minden távozó  
lélek és család  
kiürült életterével  
tovább szűkül a létesély,  
    a gazdátlan térbe  
    csapatosan  
    idegenek  
    tódulnak,  
    kitöltik azt, otthonosan  
    berendezkednek,  
    fülük hallatára  
    maholnap  
    megmukkanni sem szabad  
    anyanyelvül,  
    mert a szátokra vernek,  
    holnap talán  
    már a vonatablaktól  
    hajítanak ki,  
hol a vágyott  
nyugat,  
a belesimulva imádott  
európai értékrend,  
amitől  
úgymond

idegen  
ez a fajta  
nyelvgyilkosság,  
    sehol,  
    nem szól,  
    nem tiltakozik  
    veletek, értetek,  
    tisztá sor,  
    számára  
    ti vagytok  
    még mindig  
    megtűrt idegenek  
    Európa közepén,  
    igazolva  
    István balga eszméjének  
    teljes csődjét,

hej,  
fiának  
az egynyelvű, egyszokású ország  
esendőségét  
tanította,  
hát tessék, az ő  
többnyelvű, többszokású országa  
esett szét,  
és most  
a honszerzők földjéről  
népének nyelve  
számúzetik  
a vele ellentétben  
egynyelvűsége, egyszokásúságra törekvő  
jövevények  
kívánalmai szerint,

ehh,  
mi dolgod vele,  
az Árpád nemzetségére  
égető szégyent hozó,  
koronás uralkodónak  
Bene Mózes Pálnál  
ezerszer méltatlanabb  
bárgyú bölccsel,  
hát ő, Bene Mózes Pál  
csak egy család  
feje volt,  
de azt  
bölcse, biztos kézzel  
kormányozta  
temérdek gondon-bajon át,  
a csehek alatt,  
az oroszok alatt,  
kolhozidőkben  
nem csábult el  
álságosan szép  
szótól,  
nem rettent meg  
fenyegető  
ököltől,  
látszat szerint  
békés-engedelmesen, valójában  
babszolgó méltósággal viselte  
Tujte Gabi,  
az izgága agitátor  
karattyolását is  
mindaddig, amíg  
fejet ingató hajthatatlanságát látva

az a kolhozbérenc  
könnyed, felelőtlen szóval  
rá nem sütötte  
a veszedelmes titulus  
bélyegét,

*maga*  
*akasztófára való*  
*fasiszta,*

meghökken  
az akkor még  
ereje teljében levő férfi,  
rámeredt szúrós szemmel  
a cingár megbízottra,  
felemelte, ráemelte  
az öklét,  
tudta persze,  
nem üthet, nem éri meg,  
mert eljön érte is  
a fekete autó,  
Gabi ugyanúgy tudta,  
de azt is,  
hogyan az autó messze,  
Bene Mózes Pál ökle pedig  
egészen közel,  
és mit ér  
a kései bosszú,  
ha őt  
ez az ököl  
ott, az utcán  
rögtön agyoncsapja,

érezkelte a feléje villámozó,  
kordában tartva is vészt jósló  
indulatot,  
hát jobbnak látta  
meghátrálni,

*Pa-palikám,  
ne bá-bánts,*

fogta könyörgőre  
dadogó tegeződésre váltva,  
az útpadka szélén  
szorongva,  
mire Pali bátyád  
csak azért is  
még közelebb lépett hozzá,  
arasznyi mozdulattal  
meglendítve az öklét,  
és akkor  
zsupsz,  
Gabi az ijedtségtől  
szétvetett karral, háttal  
a patakszéli víz  
kórusban ordítózó békái közé  
zuhant,

*ott a helyed,*

dörmögte Pali bátyád  
föléje magasodva,

*és ha feljelentesz,*



*számíts rá,  
kitöltöm a büntetést,  
hazajövök,  
de addig  
rendeld meg  
a koporsódat,  
vagy fuss ki a világból,  
mert ha megtalállak,  
bizisten tényleg  
agyoncsaplak,  
mint veszett kutyát  
szokás,*

ennyit mondott, azután  
leengedte a kezét,  
dolga után látott,  
dehogyan szólt, jelentett  
Tujte Gabi,  
örült, hogy ép bőrrel megúsza,  
Pali bátyádnak  
a haja szála sem görbült,  
mert volt esze, lelkiereje  
kivédni a megaláztatást  
anélkül, hogy bajba került volna  
ő vagy a családja,  
a három fiú az ő  
szakasztott mása,  
még az unokák  
testében, lelkében, tartásában is  
felismerni  
rég porladó nagyapjuk  
érből kalapált

erényeit,  
igen, ő,  
Bene Mózes Pál  
méltó  
fejet hajtó  
tiszteletre,  
István királyból  
hiányzott  
a nemzetségi öröklés jogán  
rábízott népért való  
felelős,  
megfontoltan bölcös,  
mégis elszánt  
kiállás,  
ezért épített  
dőre eszme homokjára  
államot,  
amelynek falait  
szétmarta törvény szerint  
az átok,  
Koppány  
és a többi ártatlan  
vére,  
hát persze hogy  
megroskadt, omladozik,  
mint elhagyott,  
lakatlan, lakhatatlan  
ősi hajlék,  
de  
úgy látszik,  
sebaj,  
ezer év dicsőségét skandálva

ünnepel  
a megvakított országos kórus,  
hordozzák, mutogatják  
István jobb kezét  
hú papjai,  
szószékről hirdetik  
nagyságát,  
    naná, hát  
    a létüket,  
    hatalmukat  
    a lelkek fölött  
    ő alapozta meg,  
    hogyne dicsőítenék  
    emlékét  
    ünnepi pazar fényben,  
más,  
egyébként  
okos, tisztelhető módon  
igazi létérdekek iránt  
elkötelezett  
emberek is  
elmondják,  
leírják,  
nyilatkozzák,

*rendszerváltó király volt,  
úgy alapított államot, hogy annak  
koronás főjeként  
nem lett  
idegen országok  
helytartója,*

te  
miért  
nem tudsz  
hinni  
nekik sem,  
miért csak  
zsörtölődő  
motyogásra  
telik tőled,  
hogy  
    íme,  
    feltalálva,  
    tálalva  
    félígazság helyett  
    a kétharmados igazság,  
mert igen,  
István  
változást hozott,  
államot alapított,  
de amit erőszakkal eltörölt,  
a törzsek létérdekű önkéntes szövetségére  
és az ősi hit  
éltető erejére  
ígéretesebb jövőt  
lehetett volna  
alapozni,  
éppen ezek  
lerontásával vált  
idegen hatalmak érdekeinek  
kiszolgálójává,  
ez a valóság,  
    sírni kellene, nem

ünnepelni, méltatni  
nagynak nevezett,  
rogyadozó művét,  
szó se róla,  
pompás látvány  
a pazar tűzijáték,  
de micsoda bűn  
a levegőben szétszóródó milliók  
durrogatása,  
ha újság írja,  
rádió mondja,  
tévé mutatja,  
ezer meg ezer család  
utcára dobva,  
mert nincs pénzük  
a lakáshitel  
törlesztő részleteinek  
befizetésére,  
hogyan, honnan lenne,  
tisztességes munkával  
szerezhető, megérdemelt  
jövedelem  
sincs,  
tétlenségre kárhóztatva  
erős országot építeni  
kész és képes kezek  
sokasága,  
iszonyú érdekek összeesküvése  
munkál jelen időben  
az élhető jövő  
ellen,  
mi jön, mi

jöhet még, ha  
pusztít a kétségbeesés,  
mert  
nem mindenki  
Bene Mózes Pál,  
és a gyengébbek  
tartása  
egyik napról a másikra  
megroppan, elemésztí  
a tehetetlenség rozsdája,  
az ilyenek  
már csak  
a nyugalmat ígérő nemlét  
megváltásában  
hisznek,  
elhajítják maguktól  
az életet,  
hol innen, hol onnan  
jön a hír,

*valaki megint  
elrejtette magát,*

Bogár Katicát  
a harmadik faluba vitték asszonynak,  
jó helyre került,  
szült fiút, lányt,  
megvoltak, boldogultak,  
amíg az urát  
sokadmagával együtt  
ki nem rúgták  
az állami vállalatától

annak privatizátorai,  
ötvenéves sem volt,  
vígan viselte a napi robotot,  
dologtalanságra ítélt kezével  
már nem tudott mit kezdeni,  
felhőt borított elméjére  
a szégyen,  
hogy felesége, a gyermekei  
tartják el,  
gyógyírt a borban remélt,  
és mert  
hiába,  
hát elszánta magát  
ő is,  
drótot tekert a lábára,  
a másik végét konnektorba dugta,  
kész, egy pillanat alatt  
vége volt,  
tegnap temették el,  
hej,

### **kinek a bűne**

ez, az ilyesmi,  
magas hivatal viselő  
gazfickóké,  
akik kezében az ország  
ebek harmincadjára vetve  
Európa kapcarongyaként  
sínylődik,  
az élet normális rendje  
feldúlva,

feje tetejére állítva rég,  
valóra vált,  
most vált valóra igazán  
a költő rémlátomása,

*neve szégyen, neve átok,  
ezzé lett magyar hazátok,*

az édes haza lényegét  
feledve,  
letagadva,  
kigúnyolva,  
pucérkodó másságok  
büdös bájainak  
tiszteletét  
törvénybe iktatva  
államférfiak szerepében tetszelgő  
csirkefogók  
bohóckodnak  
a történelmi színpad  
szélén,  
mert ugye  
mindent a publikumért,  
a százalmas produkciót  
kellemes kikapcsolódásként néző  
kis- és nagyhatalmak  
kegyes mosolyáért,  
mi,  
ugyan mi  
várható, remélhető  
a ripacsok lakkcipői alatt  
vergődő hazától



így,  
a ma már  
orrfacsaróan bűzös,  
valamiképpen mégis  
megtartó nyájmelegből  
kiszakítva,  
hiszen  
ő maga is  
kegyelemkenyéren  
tengődik,  
iszonyú adósságok  
köteleibe gabalyodva  
csak tántorog,  
céltudat  
a szabad létezésért  
nem nógatja,  
nem vezeti,  
pedig ott áll  
az idegen hit  
Bibliának nevezett  
Fekete Könyvében is  
az intelem,

*ahol nincs vezetés,  
elvész a nép,*

ez  
nem számít,  
vesszen, áldoztassék fel  
Mammon, a könyörtelen isten  
oltárán,  
érdek gyilkol

értéket  
a profitért,  
és  
mintha  
nem lenne elég  
többszörös  
számkivetettségetek,  
titeket sújt a szégyen is  
fajtátok, hazátok,  
saját  
pipogyaságotok, céltudatlanságotok  
bűnéért,  
szinte  
megáll, bambul  
az ész,  
hát  
vannak,  
a veres birodalom  
omladozásával egy időben  
alakultak,  
azóta  
önjelölt bölcsek  
vezérlete alatt  
gombásan elszaporodtak  
szervezetek, szövetségek,  
lassan a számukat se tudni már,  
és mind  
fújja, szajkózza,  
érdeket véd,  
a ti érdekeiteket,  
csak éppen  
az eredmény  
sehol,

a sors, a helyzet  
évről évre  
kilátástalanabb,  
az övék, a szájhősöké  
nem annyira,  
beszélik egyre többen,  
ők

    megélnék,  
    jól megélnék  
    megpályázható,  
    megpályázott,  
    elnyerhető,  
    elnyert  
    százazrekből, milliókból,  
    amivel az anyaország  
    letudni véli  
    a veletek való törődés  
    kötelezettségét,  
    az már  
    nem az ő bűne,  
    hogy itthon  
    túl sok  
    a mohó zseb,  
    megtömni azokat  
    Dárius mesés kincse  
    sem lenne  
    elég,

ez,  
csakis ez  
az oka  
a szervezetek  
mértéktelen elburjánzásának,  
kezdetben ugye

volt az egy,  
az egyetlen egy,  
tódultak bele tagnak  
az emberek, te is  
beléptél  
büszkén,  
mert benned is  
életre kelt  
a remény,  
    végre  
    talán  
    lehet, érdemes  
    értelmes célokért  
    együtt  
    gondolkodni, tenni,  
itt, a faluban  
Viktor,  
Balogh András fia  
kezdéményezte az alakulógyűlést,  
harmincvalahányan jöttetek össze,  
lehetett ámulni  
Viktor lényegét megragadó  
helyzetértékelésén,  
akkurátusan sorakozó,  
cselekvést sürgető  
érvein,

*ami eddig  
nyomasztott, gúzsba kötött  
bennünket,  
ezekben a napokban, hetekben, hónapokban  
a szemünk láttára*

*bukik önvesztébe  
a párt mindenhatósága,  
örülhetünk a szabadság fuvallatának, de  
éljük is vele,  
beszéljük meg, döntsük el,  
mi a legfontosabb számunkra  
ebben a helyzetben,  
a városban három héttel ezelőtt  
szövetség alakult, most  
a falvakon a sor,  
alapszervezetek kellene,  
hogy kiteljesedhessen az érdekvédelem,  
alakuljunk meg mi is, válasszunk  
a jelenlévők közül  
titkos szavazással  
saját belátásunk szerint  
megbízható tisztségviselőket,  
akik a közös ügyek intézését képesek  
szervezni, sikerre vinni,  
akarjuk-e, jó lesz-e így,*

hogyne akartátok volna,  
hogyne lett volna  
jó,  
már az is  
nagy öröm volt,  
hogy nem neveztek meg  
előre  
egyetlen jelöltet sem,  
tényleg mindenki  
szabadon  
szavazhatott,

hát igen,  
felettébb rokonszenvesen érvelt Viktor,  
mennyire más volt  
szájából a szó,  
mint korábban  
a kolhozelnök,  
a párttitkár,  
a tanácselnöknek nevezett bíró  
és más  
piroskönyves-pozíciós  
felszólalóé,  
amazok nem beszélhettek,  
nem is tudtak  
központbizottságos citátumok  
szánalmas értelmezése,  
szolgai majmolása  
nélkül  
akár csak megmukkanni,  
így aztán  
holtan hullt  
holt közegbe  
a szavuk,  
Viktor minden szava élt,  
pillanatok alatt  
megfogamzott, erős gyökeret vert  
az ott ülők elméjében,  
valami megmozdult  
mindenkiben,  
voltak, jöttek  
már ott,  
az alakulógyűlésen  
ötletek, elképzelések,

Kincsesné lánya épphogy győzte  
fürgeséggel  
jegyzőkönyvbe írni,  
Viktor, az újdonsült elnök  
végtelen türelemmel,  
odatapadó figyelemmel  
meghallgatott mindenkit,  
aztán  
irigylésre méltóan  
éles szemmel, logikával  
összefoglalta  
a lényegét,

*ez mind-mind fontos,  
de épphogy megalakultunk,  
nincsenek tapasztalataink,  
nem lehetünk maximalisták,  
egyelőre érzük be  
kevesebbel, olyan dolgokkal,  
amelyek valóra váltására  
reális esély mutatkozik,  
ilyen  
a háború és a légerek áldozatai emlékművének  
elkészítése  
közadakozásból,  
ilyen  
saját képviselőjelöltjeink beszavazása  
minél nagyobb számban  
a községi tanácsba,  
hogy a következő választáson  
helyi szinten  
átvegyük a hatalmat,*

*mert csak így tudjuk  
a törvények betűibe  
lelket lehelve  
szervezni, irányítani  
saját sorsunkat,  
kiteljesíteni emberi,  
megmenteni, felragyogtatni  
kulturális értékeinket,  
ez se lesz könnyű,  
lehajolni  
az elhajított, jórészt elfelejtett  
értékekért,  
felemelni, megtisztítani azokat,  
hogy általuk  
többek, erősebbek lehessünk,  
mert  
nem vagyunk  
különbek  
más nemzeteknél,  
de alábbvalóak  
sem,  
van  
múltunk,  
életrevalóságunkat  
évszázadok hosszú során  
bizonyítva  
jutottunk el  
a jelenbe,  
és ha akarjuk, ha teszünk érte,  
akkor lesz  
jövők is,  
ami*



*nem adatik meg  
szentféltéglás melldöngetés  
jutalmaként,  
a megmaradásért  
igenis  
okos, céltudatos  
stratégia,  
mindennapi szorgos aprómunka  
kell,*

öreg este volt már, amikor  
nem véget ért,  
abbahagyódott  
a gyűlés,  
érdekes módon  
akkor sem sietett  
senki  
hazafelé,  
csoportok ácsorogtak  
az udvaron, izgatottan  
tanakodtak,  
ott volt,  
veled volt  
Ő is,  
aki odabent  
talán egyedülként  
pisszenés nélkül,  
izgalomtól kipirulva, szorongva  
figyelt minden szót,  
kint is csak tőled kérdezte  
elfúló hangon,  
félelmet sejtető aggálllyal,

*na jó,  
van akarat, van cél,  
de  
nem lesz ebből  
valami baj,  
hiszen a Biblia  
azt írja,  
adjuk meg a császárnak,  
ami a császáré,*

fejcsóválva  
rámosolyogtál,  
türelmes szóval nyugtattad,

*ne félj,  
a veres császár ideje  
lejárt,  
eljött  
a mi időnk,  
semmik voltunk sokáig,  
most végre  
lehetünk  
valamik,  
nem várhatunk  
ölbe tett kézzel, tátott szájjal  
sült galambot,  
különben  
azt is írja  
a Biblia,  
segíts magadon,  
akkor Isten is*

*megsegít,*

így,  
villódzó reményekkel  
fűtött  
a tettvágy  
benneteket,  
ha a világot nem is,  
de a falut,  
magatokat  
megváltani  
a tehetetlenség-érzés  
béklyóitól,  
kimozdítani  
a több évtizedes  
dermedtségből,  
és  
részben  
sikerült,  
pár hét alatt  
tízszerezére nőtt  
a taglétszám,  
jelentkeztek önkéntesek  
kettős célú portabejárásra,  
hiszen így volt  
célszerű,  
a közadományokat  
precíz kimutatás szerint begyűjtő megbízottak  
a képviselőjelölteket is  
szóba hozták, az adakozó falubeliek  
figyelmébe ajánlották,  
persze,

mozgolódott  
a másik oldal is,  
a kolhoz  
vezetősége, pártszervezete  
erősen nehezményezte  
a többes jelölést,  
ők  
hozzászoktak  
a piroskönyves módihoz,  
miszerint  
csakis ők  
jelölhettek  
minden körzetben  
egy-egy  
nekik megfelelő embert,  
afféle Bólintó Jánosokat,  
ez most  
nem ment,  
a választási törvény  
változása miatt  
számolniuk kellett  
a megmérettetéssel,  
hát keresték,  
győzködték, utasították  
lázás buzgalommal  
saját embereiket  
a jelöltség vállalására,  
Puha Feri brigádvezetőnek  
saját elszólása szerint  
esze ágában sem volt  
a képviselősködés,  
őt csak

tanult szakmája,  
a gazdálkodás érdekelte,  
és hát  
mi tagadás,  
ahhoz jobban értett,  
mint elődje, Bicskás Bence, aki  
még legénykorában  
megkéselte egyik  
cimboráját,  
mégis, Feri  
duzzogós engedelmesen  
elvállalta  
a rákényszerített jelöltséget,  
Viktorral szemben,  
kaján bazsalygással remélve,  
úgyis alulmarad,  
szó se róla,  
leginkább  
az ő körzetükben  
oszlottak meg  
a szavazatok,  
csak tízvalahánnyal többen  
voksoltak Viktorra,  
ebből látszott,  
sokan respektálták még  
Feri személyében  
a kolhoz emberét,  
pedig nem is kolhoz volt már a neve,  
átkeresztelték valami  
társulássá,  
mint Lukács Bandi a fiát,  
akivel az orvosok

állítólag  
nem tudtak mit kezdeni,  
végül  
egy jós  
azt ajánlotta Lukácsnak,

*cseréltesse ki a fiú  
keresztnevét, akkor  
nem fog rátalálni  
a gonosz szellem, ami  
a betegségét okozza,*

ezen ne múlják,  
vélhette  
reménykedve  
Lukács,  
sebbel-lobbal  
új keresztlevelet csináltatott,  
    hogy aztán  
    ezért-e,  
    vagy a természetgyógyász  
    javallatainak, jószereinek  
    köszönhetően,  
    azt nem tudni,  
    de javult,  
    sokat javult a gyerek  
    állapota, mondhatni  
    meggyógyult,  
a társulássá avanszált kolhoz is  
tartotta magát,  
és az emberek  
jól tudták,

jármút például  
fuvarozáshoz  
Feritől kell kérni,  
hiszen Viktor  
már az elején  
világosan megmondta,

*kolbászt, kenyeret  
senkinek sem tudunk adni,  
csak a rendszer bukásának  
hitét,  
ez a változás hozza el  
a földek kiosztását,  
hogy gazdálkodhasson  
mindenki  
a saját földjén  
saját belátása szerint,*

voltak szép számban,  
akik hitetlenkedve  
ingatták a fejüket,  
szerették volna,  
de csak fél szívvel  
szerették volna,  
hogy megszűnjék  
a kolhozvilág,  
mert negyven év alatt  
sokan elidegenültek  
az önálló gazdálkodás  
felelőségétől,  
és azt is látták,  
még fennáll,

úgy-ahogy, de működik,  
kevéske fizetéssel bár,  
de ad  
munkalehetőséget,  
és persze, akadtak olyanok is,  
akik zsíros állást,  
kisebb-nagyobb hatalmat  
élveztek a kolhozban,  
hát ők  
és a rokonaik  
nyilván Ferire szavaztak,  
és ebben  
mai szemmel nézve sincs  
kivetnivaló,  
ez jelentette akkor  
    a szabad akaratnyilvánítás  
    beteljesedett lehetőségét,  
a változástól  
vissza nem rettenők,  
a van-ra

### **nemet mondani**

bátrak  
mégiscsak  
többen voltak,  
a megválasztott képviselők  
jó kétharmada  
a ti emberetek, a szervezet  
tagja vagy szimpatizánsa volt,  
közülük került ki a falu  
új első embere,



úgymond  
tényleg átvettétek  
a hatalmat,  
elkészült az emlékmű,  
avatására összesereglett  
minden épkezláb falubeli,  
más falvakból is jöttek  
rokonok, ismerősök,  
mindenki feketében,  
mintha temetésre,  
hát az volt,  
jelképes temetés,  
beszéddek, versek, énekek  
hangzottak el,  
a pap áldást mondott,  
azóta ott állnak  
az aranybetűkkel telerótt,  
fehér keretbe foglalt  
fekete márványlapok  
a templom kertjében,  
visszakapta nevét a falu,  
az utcák is mind,  
heti rendszerességgel állandósult  
a szemét összeszedése, elszállítása,  
megkezdődött  
a kárpótlási ügyintézés,  
micsoda rangot, büszkeséget  
jelentett,  
hogy az anyaország  
hosszú idő óta első  
szabadon választott kormánya  
rátok, a szervezetre bízta

a háború után meghurcoltak  
anyagi kárpótlásához szükséges  
okmányok, tanúvallomások  
fordítását, hitelesítését,  
és ami  
mélyen, nagyon mélyen  
megérintette a lelkeket,  
eljött  
hozzátok, közétek,  
énekelt  
nektek, veletek  
a messze földön híres  
énekművész,  
a dal tábornoka,  
Viktor kereste, hívta meg  
a rádióknak címzett levelében,  
felemelő élmény volt  
itt, az isten háta mögötti faluban  
eleven közelségből  
látni, hallani  
ezt az embert,  
volt, akinek  
könnye csordult  
a gyönyörűségtől, a büszke tudattól,  
hogy a nagy művész, aki énekével  
mehódította  
szinte az egész világot,  
más külföldi meghívást  
elhalasztva  
fontosnak tartotta  
az együttléteket  
veletek, egy falu népével,

nyilván jól tudta,  
jelenlétével, felcsendülő hangjával  
bátorítást ad  
a hithez,  
    hogy otthonotokban  
    idegenként  
    számkiivetve,  
    veszejtésekre sereglő szándékok  
    dárdahegyei közt  
    csak azért is  
    vagytok  
    és megmaradni  
    akartok,  
igen,  
élt, izmosodott,  
énekhangon is  
jelezte feltámadását  
a remény,  
tagja lettél  
Vele együtt  
a szintén Viktor ötletéből  
frissen alakult  
vegyes kórusnak,

*emberek,  
a szépet  
igényelni, megkapni  
elvitathatatlan  
jog,  
de  
adni, másokkal megosztani  
letagadhatatlan*

*kötelesség,  
képesek vagyunk rá,  
álljunk össze, legyen kórusunk,  
mutassuk meg  
a magunk értékeit  
szárnyaló  
dalban, zsoltárban,*

ez is  
valóságos csoda volt,  
ő, aki  
botfülűnek született,  
makacs buzgalommal, győzködéssel  
összehozta a kórust,  
húsz férfi, húsz nő  
járt el hetente  
a próbákra,  
Bacsó tanító felügyelete alatt  
megtanulni a közös éneklés  
művészetét,  
hogy a márciusi nemzeti ünnepen  
őserővel felcsendülő  
Kossuth-nóták, népdalok, a Himnusz  
gyönyörű dallamaival  
elbűvölje  
a falu népét,  
nem, dehogy lehet  
elfelejteni,  
ahogy  
a színpadi félkörben állva  
Ő  
időnként

rád nézett,  
ahogy a két tekintet  
kipirult arcú boldogságban  
egy-egy pillanatra  
mosolygósan  
összeforrt,  
élő fényből szőtt  
glóriát  
a nyilvánvaló bizonyosság  
köré, fölé,  
hogy  
itt  
most  
titeket  
az éneklés  
semmi mással  
nem pótolható  
gyönyörúsége  
bátorít  
létezésre,  
hej, micsoda idők  
voltak azok,  
mennyire mások,  
mint azelőtt és azután  
sivár évek sokasága,  
a jeles színművészt Viktor  
személyesen kereste fel  
fővárosi otthonában,  
az első hívó szóra  
kétszer jött el  
verset mondani  
nektek,

szó se róla,  
volt szorongás  
az első fellépés előtt,  
még te is  
hajlamos voltál  
azt hinni,  
Viktor ezúttal  
elvetette a sulykot,  
mert nem lesz  
hallgatóság,  
hiszen  
pár kivételtől eltekintve  
kit érdekel  
a vers  
itt,  
a létgondokkal sújtott,  
fölfeslő  
közösségben,  
    aztán  
    mintha  
    csoda történt volna,  
    a nézőtér kétszáz széke  
    javarészt  
    nem maradt üresen,  
    egészen fiatalok, középkorúak, idős atyafiak, nagymamák  
    fészkelődtek, sugdolóztak  
    a csak filmekből, tévéből ismert művész  
    jelenésére  
    kíváncsian,  
    és amikor  
    elétek lépett, megszólalt

a magas férfiú,  
csenddé nemesült minden neszezés  
a széksorok közt,  
megfogott, megejtett  
mindenkit  
a hanggá elevenedő versek  
mélyből felcsapó  
gondolatisága,  
csaknem egy órán át hullt  
a szép szó  
falubelijeid  
nyomorúságban eldurvulni vélt  
lelkére, elméjébe,  
és ők  
mint szószékről ígét hirdető papot,  
fényes szemmel, áhítattal  
figyelték, hallgatták  
a versigéket  
mindvégig,  
semmi gyakorlatuk  
nem volt,  
mégis tudták,  
egyszer sem tévesztették el  
a tapsos tetszésnyilvánítás  
alkalmát,  
ösztön és értelem  
egyszerre munkált  
a lelkekben,

*ez  
jó vót,*

foglalta össze  
sokak véleményét  
Béla tanító egyik verssorának  
töredékét  
akaratlanul, véletlenül idézve  
Jóska bácsi,  
a nyugdíjas lakatosmester,  
aztán  
kevés hunyorgás után  
hozzámondta még,

*amondó vagyok,  
vers és szentbeszéd  
egy töről fakad,  
ez is, az is  
képes a lelket  
felemelni,  
csak legyen hozzá  
bennünk  
akarat,*

benned  
volt,  
azóta becsülöd  
templominál többre  
a versigét,  
ma is  
hiszed, tudod,  
kellett,  
nagyon kellett  
ez, az ilyen  
élmény



neked és az atyafiknak,  
emeltebb fővel  
járhattatok azután  
egészen addig, amíg  
    valahogy  
    el nem sikkadt  
    minden,  
    amíg ki nem apadt  
    a kezdeményező kedv,  
    a közjóval való törődés  
    vágya, teremtő akarata,  
kétfelől szakadt rátok  
a baj,  
fent, a megyei vezetés szintjén  
piszkos magánérdekek,  
pimasz ambíciók  
roncsolták szét  
az egységet,  
felhasadt, kettészakadt  
az erősnek vélt szövetség,  
tisztségre, hatalmi pozícióba vágyó emberek  
új szervezetet alapítottak,  
magukkal vitték a tagság egy részét,  
és a szakadás  
harcias szembenállássá fajult,  
micsoda ádáz, mocskos küzdelem kezdődött  
a parlamenti képviselőtér,  
szégyellnivalóan gyűlölködve  
kígyót-békát kiáltott egymásra  
a két tábor,  
rémisztően teljes valójában  
beigazolódott

a másik költő látomása,

*pokolé a tábor,  
hol vitéznél több a ringyó,*

ti, a tagság  
csak bámultatok,  
nem láthattatok tisztán,  
miért van így,  
miért fakad ki  
indulatosan  
egyik-másik atyafi,  
tegnap még  
a málló egység  
erős oszlopa,  
hogyan azt mondja,

*senki  
soha többé  
ki se mondja előttem  
a szövetség nevét,  
mert allergiás vagyok  
erre a bandára,*

ez lett  
következménye  
alul  
a fenti torzsalkodásnak,  
Viktor megpróbálta  
legalább itt,  
a falu szintjén  
észérvekkkel  
leszerelni az indulatokat,

enyhíteni, feloldani  
az ellentéteket,  
nem sikerült,  
nem sikerülhetett, hiszen  
a felsőbb vezetés bűneit  
ő sem tudta  
meg nem törtéنتté tenni,  
végül  
belefáradt, csalódottan  
feladta,  
még a faluból is  
elment,  
állást vállalt  
szolgálati lakással  
Odaát,  
aztán megnősült,  
végleg letelepedett  
Ott,  
így,

### **elhagyatva**

visszahulltatok  
törvényszerűen  
zuhanó kő  
tehetetlenségével  
a mélybe,  
korán halt remények  
sötétfelhősen áradó  
hullabúzánek  
csendjébe,  
ahol

idő múltán  
fölfeslett  
titkolt vétkekről  
a fátyol,  
széthordták  
fekete cafatjait  
kezdetben suttogó,  
később harsogó  
vádak,  
hogy a pucér valóság láttán  
beleborzongjon a lélek,  
mennyi  
álság, önérdék  
dúlt, győzedelmeskedett  
itt, lent is  
a nagy akarások,  
tiszteletre méltó törekvések  
árnyékában,  
már a kárpótláskor  
törvény sérült,  
mikor haszonra  
elvetemülten sóvárgó  
falubeli és ügyintéző  
tanúkkal cinkos egyetértésben  
hamis adatokat  
rondított az okmányokba,  
hogy koruknál fogva  
soha nem deportáltak,  
tehát arra jogosulatlanok  
is  
kaphassanak,  
kaptak is

kártérítést,  
a súlyos százezreket pedig  
kuncogva elosztották  
egymás közt,  
és  
emiatt  
nem  
szakadt le  
az ég,  
ahogy a kolhozföldek  
kiosztásakor sem,  
mikor  
csak a mának élő  
szerencsétlenek  
szűk marokkal mért  
fizetségért  
átadták, eladták  
a kapott parcellák hektárjait  
pénzes embereknek,  
a megszűnt kolhoz  
ilyen-olyan  
tiszttségviselőinek,  
hogy aztán  
nekik robotoljanak  
saját földjükön  
a megélhetésért,  
hej,  
micsoda  
rablógazdálkodásba  
kezdtek a káéfték,  
annak idején  
a kolhoz sem volt

jó gazda,  
de akkor legalább  
etették trágyával  
a földet,  
hatalmas máglákba  
hordták egész télen  
egy-egy tábla szélén,  
tavasszal  
szétszórták, beművelték,  
az őszi vetésekre  
zsendüléskor  
repülőgépről is szórtak  
granulált nitrogént,  
csak úgy  
csörgött, pattogott  
az ember kalapján,  
ha éppen arra vitte útja,  
a káefték  
csak kapni akartak tőle  
minél többet,  
nem csoda, ha  
belehalt a föld  
ebbe a szipolyozásba,  
a túlzott műtrágyázás okozta  
mérgezésbe,  
ma már  
sorsukra hagyott  
hektárok sokasága  
gazzal benőve csúfítja  
a falu határát,  
mert a kizsigerelt föld  
olyan keveset ad,

a szántás, vetés, aratás költsége pedig  
annyira sok,  
hogy kifizetődőbb  
parlagon hagyni,  
régholt atyafiak, akik  
érte, belőle  
éltek,  
ha látnák  
ezt a rettenetet,  
ütődött utódok bűnéért  
szégyenkezve,  
eszélős tekintettel,  
szent haraggal  
átkosan zúgolódva  
dőlnének vissza  
a sírba,  
megállt, visszaforgott  
az idő kereke  
bent a faluban is,  
mikor a bírót,  
a ti embereteket  
acsarkodó nemtelen érdekek  
összeesküvése  
hazug, de ravaszul álcázott  
érvekkkel,  
túllicomázott  
ígéretekkkel  
kibuktatta hivatalából,  
hogy Korhely Márton veje  
kiskirálykodhasson  
azóta,  
mert a közösséget

falun belül, azon kívül  
nyálkásan undorító csápjaival  
menthetetlenül átfonta,  
fogva tartja  
a közöny,  
    emelhetnek  
    pótcselekvésként  
    szobrokat  
    fajtatok nagyjainak,  
    emlékjeleket a régi  
    dicsőségnek  
    tiszttségviselőkké fogatkozott  
    szervezetek,  
    a csalódások mérgétől kiszenvedett lelkek  
    nem értik,  
    talán  
    nem is hiszik  
    a mégoly művészien faragott kövek  
    üzenetét,  
legfeljebb a magadfajta  
vénebbek  
csóválják a fejüket,  
hiszen tudják,  
a valós vagy vélt  
sérelem nyomán  
fellobbanó,  
létükön átviharzó  
változások  
gyalázatos hordalékát viselve  
megtapasztalták,  
    bármilyen kemény  
    a kő, a fém,



mégis csak  
romlandó anyag,  
időnek,  
izmusok dühöngő ellenszenvének  
kiszolgáltatott,  
ott a példa a hágón,  
ahol egykor  
Árpád vezette népét  
az új hazába,  
ahol  
fenyőfát formázó  
emlékmű nőtt  
a honfoglalás tiszteletére,  
és lett  
a mívesen összeillesztett kövekből emelt  
ártatlan kompozíció  
casus belli,  
túrhetetlen szálla  
az idegenek szemében,  
nekimentek barbár módon,  
pörölllyel zúzták,  
festékekkel öntötték le,  
szigonyos állami címerrel  
szentségtelenítették meg,  
az oltárkövet  
tűzzel emésztették,  
a messze földről is hozott,  
nemzetiszínű szalaggal  
kegyeletesen ékesített koszorúkat  
széthajigálták,  
volt, amelyik fölé  
odaguggolt

a gyűlölet,  
rárendította ürülékét,  
íme, az  
üzenet,  
az idegenek  
üzenete,  
érthet belőle, akinek  
van bátorsága  
szembesülni  
a valósággal,  
akinek még  
nem mindegy  
minden,  
ez a baj,  
egészséges lélekben  
gyérülő fajtádat  
ez mind  
hidegen hagyja,  
mint holtat  
konduló harangok  
jajszava,  
túrik engedelmesen  
apák, anyák  
a nyelvük elveszejtésére  
pokoli következetességgel kimódolt  
mérényletet,  
hogy csemetéik  
saját iskolájukban  
idegenül tanulják  
az egyszeregyet is,  
hát  
miért

nem viszi őket  
utcára, rideg hivatalok elé  
tiltakozni  
őserővel feltörő  
jogos harag,  
mert  
nem viszi,  
nincs új  
Kossuth,  
már Viktorotok sincs,  
vezér nélkül pedig  
kény és kedv szerint  
bárhová terelhető  
barmokká züllik a nyáj,  
érvénybe lép az önveszejtés  
ostoba  
ideológiája,

*ha úgyis  
idegenül kell  
tanulni mindent,  
akkor  
írassuk kölykeinket  
idegen iskolába, ott legalább  
perfekt megtanulják  
az állam hivatalos nyelvét,  
így felnőttként  
jobban fognak  
boldogulni,*

szégyen,  
micsoda szégyen

ez a gyáva  
kapituláció,  
és mennyire fájó  
a fennhéjázó gőg,  
ahogy a jövőt feladók  
lenézik, becsmérelik  
az anyanyelv szentségéhez  
ragaszkodó keveseket,  
akik tudják,  
erősen hiszik,  
kimondják,

*a boldogulás  
nem csak  
megszerezhető diplomát,  
zsíros állást,  
tele hasat,  
úri jómódot  
jelent,  
hanem  
valami többet,  
a született önvaló  
szellemi épségének  
megőrzését, kiteljesedését,  
hiszen  
ahogy Viktor is mondta,  
nem vagyunk különbek,  
de alábbvalóak sem  
másoknál,*

vagy  
homlokotokon

a gyávaság bélyegével  
alábbvalóak  
lettetek mégis,  
    hej,  
    gyanú formájában is  
    micsoda szörnyű igazság ez,  
    nesze neked,  
    büszkén ajnározott  
    ezer év,  
    államiság,  
    virtus,  
    milyen jogon  
    veszik szájukra  
    múltatokat  
    a jelenben  
    jövők sírásói,  
    hitvány harminc ezüstért  
    vásári gyékényen  
    országot, nemzetet  
    elkótyavetyélők,  
tévedt,  
kétszeresen tévedt  
a költő,  
mert nem igaz, hogy

*még jőni kell, még jőni fog  
egy jobb kor, mely után  
buzgó imádság epedez  
százezrek ajakán,*

ő  
nem tudhatta,

te  
látni, hallani  
véled  
fajtád mai  
főurainak  
imádságot kiforgató,  
megszentségtelenítő  
zsolozsmáját,

*a mi mindennapi  
profitunkat,  
add meg nekünk ma,*

százezrek ajkán pedig  
buzgó imádság helyett  
a csend néma  
dögmadara  
gubbaszt,  
ezért lenne dőreség  
remélni a költővel, hogy

*jőni fog, ha jőni kell,  
a nagyszerű halál,  
hol a temetkezés fölött  
egy ország vérben áll,*

*s a sírt, hol nemzet süllyed el,  
népek veszik körül,  
s az ember millióinak  
szemében gyászkönny ül,*

hát

nem,  
elgyávult népnek  
nem lesz, nem lehet  
nagyszerű halála,  
a gyáva nép gyalázatban  
pusztul el,  
sírját  
dehogyan vesznek körül  
gyászoló más népek,  
röhögve belakják inkább  
kiürült életterét,  
és igazuk van, lesz,  
hiszen  
a létezésben nincs  
vákuum,  
élő népeket is  
szorongat,  
elűz,  
kiirtani képes  
az erősebbek érdeke,  
hát hogyan kapna  
két kézzel, tíz körömmel  
öngyilkos fajtátok  
gazdátlan országnyi portája  
után,  
nyálukat csorgatva lesik  
tótok, rácok, oláhok  
és ki tudja, hányan mások  
a pillanatot,  
hogyan a már csak  
kenyérszeletnyi országot  
morzsányi maradék nélkül

bekebelezzék végre,  
jön,  
az idő  
szapora lépteivel dübörögve  
közelít  
a pillanat,  
amikor  
jóvátehetetlenül, újraindíthatatlanul  
megszakad  
a ti történelmi órátok  
amúgy is akadozó ketyegése,  
nem lehet másképp, hiszen

*pusztulunk, veszünk,  
mint oldott kéve, széthull nemzetünk,*

*sokra sír, sokra vak börtön borul,  
kik élünk, járunk búsan, szótlanul,  
van aki felkél, és sírván, megyen  
új hont keresni túl a tengeren,*

*gyalázat reánk,  
nem elég, hogy mint tölgy, kiváogatánk,  
a kidült fában őrlő szú lakik,  
a honfi honfira vádaskodik,*

ennél is rosszabb  
a jelen  
valósága,  
hiszen kevesen járnak

*búsan, szótlanul,*



kevesen keresnek

*sírván*

új hazát  
szerte a nagyvilág  
csábosan hívogató égtájain,  
a többség  
vidáman fütyörésző reménnyel  
játszik költöző madarat,  
és akik maradnak,  
vigyorogva ücsörögnek  
százezrek  
lucskos kocsmasztalok mellett,  
emelgetik a poharat, verik a blattot, szidják a focinak nevezett  
nemzeti labdakерgetést,  
csámcsognak  
meztelenül fotózkodó sztárok  
pletykalapokban kiteregetett  
bájain, titkain,  
lesik  
erkölcsi hullák  
színes-káprázatos  
nyüzsgését  
a bérelt képernyőkön,  
az ország  
hajdan kies tájain szintúgy  
bűzét árasztja  
kényes nyugati népek  
elhányt szemete,

mert van rá  
ember,  
jó pénzért  
az áldott anyaföld ölét  
mérgezve  
behozni, lerakni,  
ilyen csúfságos  
importot,  
    így lett  
    az ország  
    nemzetközileg jegyzett  
    szemétlerakó hely,  
    múltjához hűtlen, jövőt a jelenben  
    nem igényelő fajtád  
    guberáló nemzet,  
és  
van, akadt  
arra is  
elvetemült  
ember, szándék,  
    megszüntetni, eltörölni  
    a rádió  
    évtizedek alatt  
    megszokott,  
    itt,  
    idegen uralom alatt  
    különösen  
    szívhez nőtt, bátorító  
    Kossuth-nótás dallammal áradó  
    szünetjelét,  
hej,  
őrzöd a levelet,

apádét,  
annak idején  
az uráli fogság  
második évében írta,  
benne búcsúzóul  
nemes hazaszeretetből fakadó,  
reményt éltető sorokat,

*kedves családom,  
feleségem, fiaim,  
magatokra  
vigyázzatok,  
miattam  
ne aggódjatok,  
hazamegyek én,  
fogom én még  
hallgatni  
köztetek, veletek  
déli harangszó előtt  
a Kossuth-nóta  
nyitott ablakon át  
kiömlő, utcahosszig áradó  
szent sorait, dallamát,  
már csak ezért is  
érdemes  
túlélni  
Szibériát,*

úgy lett,  
hazakerült,  
örülhetett  
övéinek,

a műsorok közötti  
felemelő dallamoknak,  
sokszor  
megállt keze a munkában,  
a dallamra figyelt, dúdolta hozzá  
a szöveget,

*éljen  
a magyar szabadság,  
éljen  
a haza,*

hol van már  
a haza,  
a haza szabadsága,  
a haza  
mindenek felett való  
szeretete,  
néma szünetjellé lényegítette  
a gögös másságok,  
az embertelen, nemzetietlen  
korszellem  
kegyeibe vágyó,  
hatalmat élvező  
hazug siserahad,  
amely  
nem átallja magát  
elitnek  
neveztetni,  
pedig  
a vak is látja,  
csak ez

kell neki,  
valahányszor  
elkurvult bájait  
meghálni  
kedve támad,  
minden idegen vágnak  
engedelmesen aláfeküdni

**szégyentelenül,**

hú,  
végre  
hazaértél,  
nyikkan a kisajtó sarka,  
örömet vakkant  
Fürge, társad  
a magányban,  
szokása szerint  
itt várt rád  
a kapu alatt hasalva,  
most két lábra állva  
hozzád törleszkedik,  
nyújtja, tartja a fejét,  
simogasd meg  
a hűségét,  
jólesik neki,  
neked is az ő  
boldogsága,  
eszedbe juttatja  
a tiédet, a régvoltat  
Vele,  
onnan jössz, nála jártál,

Fürge érzi kezeden  
a koszorúk bús szagát,  
panaszosan vinnyog,  
mintha értené,  
képes lenne ő is  
felfogni,  
hogy  
akinek kezében valaha rég  
játzó kedvű kiskutyaként  
sokszor megragadta,  
cibáló erővel magának kívánta  
a törlőkendőt,  
és a zsákmányt megszerezve  
futott a farakás alá, vagy  
éber ellenállás esetén  
apró fogaival makacsul szorítva  
köldökmagasságig a levegőbe emelkedve  
körbeforgott  
kacagó gazdaasszonyával együtt,  
vajon valóban  
eljutott a tudatáig,  
vagy ösztöni sugallat  
csillanásából sejti, hogy  
gazdaasszonya,  
Ő és a kacagása  
nincs már,  
csak te maradtál neki,  
tőled kap  
enni, inni,  
együtt kutakodva feditek fel  
ravasz vén pockok búvóhelyét,  
és ha riadtan iszkolni próbálnak,

ő  
fület hegyező szenvedéllyel  
egy pillantás alatt  
elkapja a grabancukat,  
érti a módját, fogai közül  
nincs menekvés,  
precízen megroppantja a gerincüket,  
aztán  
dolgát elvégezve,  
undorral elfordul  
a legyőzött rusnyák tetemétől,  
igen,  
él benne  
az ősi ösztön  
az ilyen parazita-fajzat kiirtására,  
mint benned  
a kezed munkálta földeken  
fejét felütő, buján tenyésző dudva  
könyörtelen pusztítására,  
hm,  
ti  
idelent  
teszitek a dolgokat,  
de  
odafent  
bambul a törvény,  
már nem  
a teremtő ember  
érdekét, értékét védi  
árgus szemmel, szigorú szóval,  
hanem  
az élősködőkét,

akár  
kétlábúak,  
akár  
négylábúak azok,  
ott a példa,  
a gazdák és a vaddisznók esete,  
megírta az újság,  
évről évre  
felfalták, legázolták, tönkretették  
a kukoricást, végül  
a káromkodó gazdák  
mérget raktak  
a dúvadak útjába, el is pusztult  
néhány,  
és akkor,  
íme a törvény,  
a gazdákat cibálták  
bírótság elé,  
felelősségre vonták őket,  
mert ugye

*a vadaknak  
táplálkozniuk kell,  
ez a természet rendje,  
amit óvni, tisztelni kell,*

az emberi munkát, amivel  
a maga élelmét teremti elő,  
azt nem,  
az kevesebbet nyom a latban,  
az nem része  
a természet rendjének,



és ami  
a legszörnyűbb,  
nagy igazság van ebben,  
hiszen a munka  
ma már  
nem érték,  
lopni,  
csalni,  
hazudni,  
mások munkájának gyümölcsét  
elbitorolni,  
ma ez jelenti  
az életrealóságot,  
a hírek tömkelegében  
valami biztatót  
hiába remél az ember,  
napról napra  
gyomorforgató aljasságokkal  
szembesül,  
és a törvény kussol,  
egy-egy kirívóan piszkos ügy  
elsimításához  
a hatalmasok kénye-kedve szerint asszisztál  
vagy engedelmesen, tevőlegesen  
közreműködik abban,  
hát  
hogyan lehet az,  
egy nagy-nagy cég alkalmazottja,  
még ha középszintű vezető is,  
végkielégítés gyanánt  
kiutalhat magának  
sok millió pénzt,

felmarkolja azt, és ráadásul  
marad a munkakörében,  
na, akkor  
ne mondja senki,  
hogy a cég fő-fő vezetője  
nem tudott erről,  
azért főnök, tudnia kell,  
mi és miért történik  
a rábízott vállalatnál,  
márpedig  
ha tudja és hagyja,  
akkor azért,  
ha tényleg nem tudja,  
akkor azért  
alkalmatlan a tisztségére,  
hiszen  
kőbe véshető bizonyosság,  
mindig az arra  
méltatlanok, alkalmatlanok  
vágynak rá, kerülnek végül  
magas pozícióba,  
kaparnák csak meg a dolgot  
kicsit komolyabban,  
mindjárt kiderülne,  
tudta is, hagyta is,  
mert neki is csurrant  
jócskán  
az elorzott milliókból,  
ahogy szegény Samu bátyának  
a kolhozraktár udvarán tárolt  
terményből,  
ott örködött az öreg,

a frissen learatott, napközben asszonynéppel, kamaszokkal  
átforgatva szárított, éjszakára hatalmas ponyvával letakart  
terményt vigyázta, jóformán a szemét se merte lehunyni,  
mert jött-ment  
egész éjszaka  
csónakos motorbiciklivel  
Pali, a népinek nevezett ellenőrző csoport főnöke,  
rettegve utált, nagyszájú  
piroskönyves,  
aki egyszer csak  
hozzáágta Samu bátyához az ötletet,

*hé, öreg,  
itt a sok termés,  
otthon meg kevés,  
hát a csónakban elfér  
két telizsák búza,  
egyik nekem, a másik magának,  
hiszen tudja, hogy van,  
jut is,  
marad is,  
mit szól hozzá,*

Samu bátya  
meresztette a szemét,  
nem akart hinni  
a fülének,  
csapdát sejtett, de  
hallgatott, krárogott,  
amit amaz  
beleegyezésnek vélt,  
vitte a két zsákot, merítette bele

vödörrel a terményt,  
ráförmedve az öregre,

*vén isten,  
tartsa legalább  
a zsák száját,  
tán azt hiszi, becsapom,  
ne féljen, ott lesz a része  
reggel a tornácon,  
csak aztán  
senkinek  
egy szót se,  
megértette,*

Samu bátya  
értette, de félt,  
szemernyi bizodalma nem volt  
a másik iránt,  
pedig reggel  
ott találta  
a terménnyel degeszre tömött zsákot  
a tornácon,  
később is,  
de csak  
néha  
a szezon alatt,  
pedig éjjelente  
menetrendszerűen felberregett  
Pali motorja  
a raktárudvaron,  
és mindig két zsákot gyömöszölt be a csónakba,  
csak éppen úgy gondolta,

az öregnek elég  
hébe-hóba odaadni a részét,  
Samu bátya  
nem hagyta szó nélkül,  
sokadszor hoppon maradva  
odamondta,

*khm, khm,  
izé, hát  
úgy szólt az egyezés,  
egy neked, egy nekem,  
te ajánlottad, hát  
tartsd is be,*

amaz a sápadt holdvilágnál  
jól láthatóan  
összehúzta rőt szemöldökét, felfortyant,

*vén isten,  
maga merészel  
engem  
megszólni,  
hát kapott már eleget,  
vigyázzon, egy szavamba kerül, osztán  
kirúgják az őrségből,  
lába se éri a földet,*

tudta a bitang,  
Samu bátya  
kussolni kényszerül,  
bosszúból se jelenti fel,  
hiszen ő maga is

bűnrészes,  
és tanú híján  
nem az örnek,  
a főnököknek hinnének,  
aki,  
hogyan megtorolja  
az amúgy is félénken  
ráemelt szót,  
kileste az alkalmat, tetten érte Samu bátyát,  
ahogy a kertek alatt ballagott  
hazafelé  
táskányi terménnyel,  
ügyet csinált belőle,  
tényleg kitévette az öreg szűrét az őrségből,  
odaveszett Samu bátya  
havi kevéske fizetsége,  
ami a nyugdíjjal együtt sem érte el  
a nyolcvan pénzt, de  
sóra, cukorra, egyéb konyhai költségre legalább  
futotta belőle,  
megkeseredett Samu bátya  
lelke, elméje,  
azután  
haláláig  
valahányszor felzaklatták a történetek,  
vette a vasvillát, sietett  
a kertben álló kis kazalhoz,  
megszurkálta indulatosan motyogva,

*megdöglesz, Pali,  
én öllek meg,*

aztán eszébe jutott,  
hogy amazt  
elérte már a vég,  
alig ötvenévesen  
bukott le a motorjáról  
holtan,  
pap nélkül, piroskönyves dumával  
tették sírba,

*nincs, ne is legyen  
áldás poraidon,  
te rohadék,  
ott süllyedj lejjebb,  
ahol vagy,*

szitkozódott Samu bátya  
mások helyett is,  
akiket szintén  
becsapott, megrövidített  
az a gazember  
bíró korában,  
mert volt ő  
a falu  
első embere  
is,  
azzá tették, megválasztatták  
piroskönyves cimborái,  
az ő  
beteg elméjéből  
bugyborgott elő  
az égbekiáltó marhaság,  
miszerint

*házhelynek, udvarnak  
faluhelyen is  
elég  
hét ár föld,  
az is  
már lakott telkek  
alsó lábában,  
hogy legyen minden utca  
tökéletesen beépítve,  
felesleges  
a kolhozföldeket  
új telkek kimérésére  
pazarolni,*

azóta  
tizenhárom  
szűkre szabott porta  
gazdája  
átkozza  
azt az idiótát,  
akinek persze  
ahhoz volt esze,  
hogy saját magának  
a patakszélre futó utca végén  
mérjen telket,  
nem hét, hanem  
harminchét árust,  
hiszen elkerítette a telket  
magának  
egészen a patakig,  
így szerzett



jogos haragost  
több mint eleget,  
így lett belőle  
a falu emlékezetében

**negatív példa,**

hej,  
volt ami volt,  
nagyobb baj,  
hogy a volt van ma is,  
új Palik, újkönyvesek  
vigyorognak elégedetten  
fontos pozíciókban,  
Fürge hiába néz rád  
okos szemmel  
értetlenkedve,  
ha te se érted  
ezt a világot, benne  
az állítólag  
Isten képmására  
teremtett embert,  
aki  
szintén állítólag  
még a tudomány szerint is  
a legfejlettebb lény,  
ez  
mondjuk  
hihető,  
hiszen  
például  
Fürge alkalmazkodott

hozzád,  
nem fordítva,  
állatként elismeri  
emberi felsőbbrendűségedet,  
de arról vajon  
mit tud  
a tudomány,  
mennyire fontos  
neked  
az ő léte  
közeledben,  
hogy micsoda  
felemelő, megnyugtató érzés  
megsimogatni a fejét,  
amikor  
szemet bántóan  
újra és újra  
fény vetül  
a rideg valóságra,  
a fogvacogtató felismerésre,  
mert muszáj  
belátni,  
    úgy vagy benne a világban,  
    hogy annak része  
    nem lehetsz,  
emiatt  
csak ülsz  
letaglózva  
a lépcső második fokán,  
ő meg odabújik hozzád,  
mellső lábát szelíden  
a térdedre emeli, ráhajtja a fejét,

mintha  
együtt búsongna veled,  
úgy vagytok egymással,  
hogy egyikőtök se tudja,  
melyikőtök kötődik jobban  
a másikhoz,  
tudatlan kívülálló  
könnyen rávágna,

*a ti kötődéseitek egymáshoz  
egészen  
emberi,*

hát  
nem az,  
nagyon is nem,  
sokkal több annál,  
rejtélyesen más,  
ember birtokolta mércével  
nem mérhető, minősíthető,  
hiszen az ember  
ilyen-olyan eszmék parancsának engedelmeskedve  
módszeresen gyilkolja  
önvalója jobbik énjét,  
felszabadítja, rászabadítja a világra  
rosszabbik lényegét,  
és annak  
nem a létfenntartás minősége számít,  
hanem a farkasétvágyú  
önérdek  
mindenek  
felett, előtt,

*a soknál több az elég*

helyett  
él, uralkodik  
alantas célt és eszközt  
szentesítve

*a többhöz több kell*

törvénye,  
Fürge világában  
napi boldogság  
a jóllakás,  
az ember  
nem elégszik meg  
ennyivel,  
szemet vet  
a máséra,  
a szerzés átkos mámorában  
betelhetetlenül halmoz  
pénzt,  
kincseket,  
élvezeteket,  
mert csak azok által  
véli magát  
valakinek,  
életét  
szépnek, teljesnek,  
ebből látszik,  
nem tudja, már elfelejtette  
a szépség lényegét,

ami azonos  
a lélek tisztaságával,  
ez,  
a lélek, a létezés  
messze sugárzó  
tisztasága  
lehetne,  
kellene hogy legyen  
minden emberi dolgok  
rendíthetetlen fundamentuma,  
de  
nem az, nem  
lehet az,  
mert nincs, megszűnt  
létezni,  
felmorzsolta kéjvágyak  
vakítóan villogó fogsora,  
nincs menekvése  
semmiféle  
becsülhető, becsült  
értéknek,  
a léhaság  
toporzékoló igénye  
terjed, mint  
lelkeket ölő  
fertőző nyavalya,  
ami ellen  
nem véd, mert nincs  
szérum,  
rúgkapálhatnak kétségbeesetten a szülők,  
tilthatják csemetéjüket  
a féktelen szórakozást

életcélá emelő  
korszellemtől,  
ott a rettentő példa,  
mit érhetnek el vele,  
tizenégy éves csitri  
akasztotta fel magát  
csak azért,  
mert apja, anyja  
megálljt parancsolt neki  
a léha élvezetek  
hajszolásában,  
hej, hát  
egy kamaszlánynak  
normális körülmények közt  
az lenne a dolga,  
leckét, háztartást tanulni,  
hogy amikor ő is anya lesz,  
gondját viselhesse  
saját családjának,  
és nem, ezzel  
nem törődik,  
csak a tánc,  
a villódzó fények káprázatának  
él,  
aztán  
férjhez megy,  
de egy tojásrántottát sem tud  
tisztességesen elkészíteni,  
hát nem csoda, ha  
esztendőt sem ér meg  
együtt  
sok fiatal házaspár,

szétmennek rezzenéstelen  
arccal, lélekkel,  
mert ugye,  
ahogy a tévébeli bohóc  
rikácsolja,

*van másik*

asszonynak, férjnek való,  
és tényleg  
akad, van,  
de hát az is csak  
olyan,  
a személy más,  
tudatlansága, felelőtlensége, léhasága  
ugyanaz,  
így aztán  
remény sincs  
a család szentségének  
megbecsülésére,  
ép lelkű utódok  
felnevelésére,  
nevelés, ugyan,  
nincs már olyan,  
utcai csapatokba verődve,  
szabadjára eresztve  
cseperednek fel a kölykök  
még itt, falun is,  
hazajöve hajítják sarokba  
az iskolatáskát,  
ahol van, ülnek  
a számítógéphez,

játékosnak nevezett programra kapcsolva  
bújnak állig fegyveres  
gyilkosok bőrébe,  
lövöldöznek ádázul, hurráznak hangosan,  
valahányszor a virtuális ellenség  
szitává löve elterül,  
mások a porták előtti lócákon  
kártyáznak ricsajozva  
újfajta lapokkal, elnyerve egymástól  
valamiféle levonók százait,  
vagy éppen  
méteres fűzvesszővel  
csapják agyon  
szórakozásból  
az árkokban, patakszéli vízben hangoskodó békákat,  
csak a játék,  
az ilyenféle játékok  
fontosak nekik,  
a feladott lecke  
nem számít,  
a minap  
Kismatyi szavával  
kiábrándítóan  
színt vallott  
ez a nemzedék,  
amikor tanúja voltál,  
hogy a kis kölyök  
csak úgy áthajította  
iskolatáskáját  
a kapun,  
és máris rohant



játszani,  
rászóltál csendesen,

*Matyi,  
hát így becsülöd  
a könyveket,  
táskával együtt  
elhajítod,  
hát a könyvekben  
tudomány van,  
azokat  
olvasni kell, nem  
elhajítani,*

meghökken a gyerek,  
egy pillanatig  
rád meredt  
kikerekedő szemmel,  
és  
ahogy a táskát,  
hajította csúfondárosan  
a választ,

*ol-vas-ni,  
még az kéne,  
ne izéljen már,*

ködni-nyelni  
nem tudtál,  
kővé dermedt benned  
a bizonyosság,

itt tart  
a világ,  
ilyen utódok  
kezében a jövő,  
te meg  
vén bolondként  
tusakodhatsz  
a kérdőjelek sarlójával,  
miért van ez  
így,  
hol kezdődött,  
hogyan kezdődött  
az örület,  
az emberi önvaló  
hátborzongató  
komolytalansága,  
van válasz,  
ott a válasz  
az elszaporodott tévésatornák  
műsorában, képernyőin,  
napi huszonnégy órában  
okádják  
csicsás látványosságba csomagolva  
a könnyelmű élet  
szépségként eszményített  
mocskát,  
mert úgymond  
erre van  
igény,  
holott valójában  
az általuk gyártott, adagolt  
szellemi kosz

ragad, rátapad  
a lélekre, az elmére,  
átlényegíti az embereket  
a léhaság kéjesen nyüzsgő, vonagló  
bábuivá,  
számítógépek monitorjain  
egy-két kattintással megjelenített  
pornográf képek, videók  
kigúvadt szemű bámulóivá,  
munkát rühellő, munkát kerülő  
élősködővé,  
ez az igazság,  
nemcsak  
munkanélküliség van,  
munkaundor is van,  
beszéli faluszerte,

*panaszkodik  
a sok hektáron  
új szőlőt, gyümölcsöst telepítő vállalkozó,  
aki  
hívja,  
várja,  
tisztességesen megfizetné  
a munkáskezeket,  
csak jöjjenek, műveljék meg  
a gondozásra szoruló ültetvényt,  
és hiába,  
a szükséges negyven-ötven helyett  
négyen jelentkeztek  
csupán,*

pedig tele a falu  
munkanélküli fiatalokkal,  
nap mint nap  
estétől  
éjfélig, reggelig  
az utcán lődörögnek, járnak  
presszóból presszóba,  
költik a szülők, nagyszülők  
keresetét, nyugdíját  
féldecik, korsó sörök  
sokaságában hajszolt,  
meg nem érdemelt  
élvezetekre,  
    szerintük  
    puszta létezésük okán  
    mindez  
    kijár nekik,  
micsoda felfogás  
az utcabeli, nyakigláb Lackóé is,  
akit füled hallatára  
sürgetett az anyja  
idén tavasszal,

*fiam,  
millió bogár  
a krumplin,  
muszáj permetezni, különben  
nem lesz mit  
kivájni ősszel,  
és hogy ne kelljen örökké  
mástól kölcsön kérni ,  
hát vegyünk, vegyél*

*permetezőgépet,  
most kaptál fizetést, csak jut rá,*

az utcán beszélgettek,  
te a magaslugasra futtatott szőlőt  
zöldmetszeted,  
jól hallottál, láttál mindent,  
Lackó szemrehányó tekintetét és válaszát,  
ahogy  
az anyja felé fordulva  
indulatosan  
kimondta, azt mondta,

*jaj, anyu,  
mit ki nem talál,  
csak nem fogom  
a pénzt  
hülyeségre költeni,*

csak álltál a lugas alatt  
földbe gyökerezett lábbal,  
szentül eltökélve,  
ha tőled kéri  
megint, sokadszor  
a gépet,  
hát nem adod, csak azért se adod,  
inkább a fejére olvasod  
iménti szavait,  
s hogy a pénzből,  
amit szabadnaponta  
eldorbézol cimborákkal  
a presszóban,

réges-rég vehetett volna már  
permetezőgépet,  
szerencsére  
nem szólt, nem kérte,  
valaki mástól hozott masinát,  
és nem átallta  
levitetni a vizet vödörszám  
fájós lábú anyjával a kertbe,  
ahelyett, hogy feljárt volna  
teletölteni a tartályt,  
ahogy te szoktad,  
na persze, a szegény asszony  
így is örült, annak is örült,  
hogyan a fiú  
egyáltalán hajlandó volt  
elvégezni a munkát,  
mert igen sokszor inkább  
napszámot fogad, fizet,  
kapa-, kasza-, villanyelet az még  
nem markolt,  
kiesne kezéből  
az ilyesféle szerszám,  
így megy ez  
fiataléknál,  
és miért,  
napnál világosabb,  
a sok rossz befolyástól  
nem óvta meg őket  
szigorú szülői nevelés,  
nem hajtott lombot, meg se fogant bennük  
a világ legegyszerűbb igazsága,  
miszerint nektek,

akik nem úrnak születettek,

*minden karéj kenyérért,  
a vacsorához óhajtott  
pohár borért  
naponta  
áldozni kell  
munkát, fáradságot,*

nincs  
halvány fogalmuk  
arról sem,  
mennyivel jobban esik,  
igazán jól  
csak akkor esik  
a pohár bor, a korsó sör, és egyéb  
finomság,  
amikor a napi munka  
után  
veszi magához az ember  
abban a tudatban,  
hogy méltó rá, megérdemli  
a fáradságot jótékonyan  
enyhítő, feledtető  
nedűt,  
ha folyton benne pancsol, ha  
számolatlanul  
dűti magába  
a poharak tartalmát,  
akkor  
értékét veszti, devalválódik  
a legnemesebb ital

derős hangulatba emelő  
ártatlan mánora is,  
a szíves koccintás  
szentséges szertartás helyett  
lármás vedeléssé fajul,  
amelynek a vége  
hazatántorgás közben sokszor  
búzós okádék  
az útszélien,  
émelygés,  
rossz szájjíz,  
a tiltakozó belső szervek  
remegése,  
végül  
reszket a kéz is,  
hm,  
rettentő példa  
volt  
erre  
Suta Vince esete,  
ahogy megállt a szerencsétlen  
reggelente hugyozni  
a mezsgyekerítés mellett,  
fél keze a farkát, másik a kerítést markolta  
eszeveszetten reszketve,  
méterekkel odébb is  
zörgött, remegett a drótháló,  
a szomszéd kutyája meg  
csaholt kötelességszerűen,  
nyilván azt hitte,  
tolvaj csinálja a zajt,  
Ignác, a szomszéd



derült a látványon,  
röhögve szóvá tette,  
Vince persze  
nem érzékelte  
a helyzet komikumát,  
ő a kínok kínját  
élhette át,  
szemrehányóan szegezte Ignácra  
a tekintetét,  
ugyanakkor  
könyörögve  
szólt,

*ne röhögj, szomszéd,  
inkább  
adj egy liter bort,  
különben  
itt döglök meg,  
azt meg  
nem akarhatod,*

nyögte  
kétségbeesetten,  
és nem hagyta békén Ignácot,  
amíg oda nem vitt neki  
egy literes bádoggal  
kajánul aggodalmaskodva,

*ember,  
tele van,  
hogy fogod meginni,  
hát a felét*

*kilögybölöd, annyira  
reszket a kezed,*

Vince azonban  
készen volt a válasszal,

*az már  
nem a te gondod,  
tedd csak  
ide,  
az oszlop tetejére,  
a többi az én dolgom,*

lábujjhegyre állva emelte  
száját a bádog széléhez,  
úgy szívta-szürcsölte magába az italt,  
a felét benne hagyta,  
motyogott egy keveset,  
hogy ne féljen Ignác,  
nem marad adósa, kifizeti az árát  
a nyugdíjából, vagy  
ha úgy akarja,  
ledolgozza neki,

*mert megérdemled, szomszéd,  
segítettél rajtam, nézd csak,  
már semmi bajom,  
jól mondják,  
kutyaharapást szőrivel,  
meggyógyított a borod,  
jó bor ez, szilu dajot, vagyis*

*erőt ad,  
köszönöm,*

és tényleg,  
elmondta Ignác,  
már cseppet sem remegő, biztos kézzel  
ragadta meg a bádogot,  
szinte egy mohó szuszra  
magába öntötte a maradék bort,  
aztán  
magabiztosan  
tovább ment,  
    dehogy fogta fel  
    szegény feje,  
    hogy az ital  
    nem meggyógyította,  
    hanem  
    az tette  
    beteggé,  
    a remegés megszűnése  
    csak pillanatnyi állapot, látszatgyógyulás volt,  
az évek óta vedelt szesz  
elvégezte dolgát  
benn, a szervezetében,  
előbb a veséje mondta fel a szolgálatot,  
végül,  
már a halálos ágyán  
a máját hányta ki  
bűzös, fekete darabokban,  
ilyen  
csúf véget ért,

**Isten**

mit művelt  
vele, általa,  
hát Vince is  
az ő teremtménye  
volt,  
ahogy Kálmus,  
meg a többi  
szerencsétlen is,  
miért  
hagyta, hagyja  
sínylődni őket  
az elesettségben,  
ha valóban  
Mindenek gondviselőjeként  
létezik,  
ahogy az Írás,  
a kételkedni gyáva  
fanatikus hívek  
hite hirdeti,  
akkor  
csak akarat kérdése,  
hogyan felemelje őket  
az állathoz sem méltó  
testi-lelki nyomorúságból,  
ha neked  
és  
kevés másoknak  
megadta  
a mértékletesség  
tudását, csendes örömét,  
tőlük miért tagadta meg

ugyanazt,  
nem érted,  
ezért gyanakszol,  
kétkedsz  
gondviselő  
szándékában, képességében,  
forog, fortyog, kavarog,  
sokadszor sűrűsödik  
súlyos szavakká  
benned a vád,  
    eleve nem akart  
    minden embert  
    a maga képe, minőségére formálni,  
    vagy  
    képtelen volt  
    a teremtés tökéletességére,  
    ezért Vincék, Kálmusok  
    nyakába varrta  
    a féreg-lét  
    eredendő bűnét,  
    így lett  
    az ő vétke  
    megbocsáthatatlan,  
    az övék pedig  
    legalább  
    megmagyarázható,  
ezt gondolod,  
muszáj gondolnod  
szűk dimenzióra kicentizett elméd  
áthághatatlan mezsgyéjén  
toporogva,  
mint aki

nem tud  
igazán örülni  
a kegyes bőkezűségnek,  
miáltal  
bírod, bírhatod  
a kedvezményként neked osztott  
esélyt, igényt  
az értelmes létezésre,  
mert nap mint nap  
felnyűszít, megfeszül benned  
a fájdalom, a szájalom  
a bamba kábulatban vegetáló, önsorsrontó  
Vincék,  
Kálmusok,  
létüket elhajító  
Kósa Balázsok,  
csitri lányok,  
más szerencsétlenek  
sorsának láttán,  
és  
így igaz,  
szánod,  
furcsállod,  
korholod  
magadat is,  
hiszen  
    dehogyan vagy  
    kedvezményezett,  
ha  
iszonyatos veszteséged,  
az Ő  
hiányát kárpótolva

a gondolkodás  
mihaszna képességét,  
sokszor  
elviselhetetlen kínját  
adta jussodul,  
járhat sebesen,  
zakatolhat nehézkesen  
agyad kereke,  
jottányit sem jutsz  
közelebb  
igékbe kövesült szándékok  
megértéséhez,  
igen,  
érteni,  
nem csupán  
hinni  
akarod  
Isten szent jóságát,  
vigasztaló törődését,  
tapasztalni  
gondviselésének  
megingathatatlan jeleit,  
de  
sehol  
semmilyen  
bizonyosság,  
hát lehet, talán  
benned a hiba,  
korlátolt elméd gyarlóságában,  
csak hogy  
az ő műve  
ez is,

megadta neked  
nagy kínok érzékelésének  
képességét,  
    de a fájdalmak  
    végső, igazi okát  
    titkok mélységébe rejtve  
    leplezi előtted,  
igéi szerint  
minden rejtélyhez  
kulcs a hit,  
ami megvált  
a kétségektől,  
nyugalmas biztonságba emeli  
a lelket,  
de hiszen  
te is  
    hittél,  
    harang ha szólított,  
    dolgaidat félretéve  
    hozzá, házába mentél,  
    hallgattad papjait,  
    zengted a dicséretet  
    együtt atyádfiaival,  
    a szent írásokat olvasva  
    elmélyültél itthon is  
    igéiben,  
mégis összetörte  
a sorsod,  
megölte,  
megölette,  
így vette el  
tőled



Őt,  
mi célból  
tette ezt,  
ha mindentudó,  
akkor láthatta előre,  
idő múltán  
már nem tompítja  
szemed fényét a gyász,  
de a veszteség  
harangszava  
naponta  
feljajdul, áthatja  
zúgolódó keserőséggel  
belső világodat,  
miért  
teszi ezt  
veled,  
vajon nem  
közel jársz-e  
az igazsághoz,  
ha azt  
merészeled  
gondolni,  
    úri, kegyetlen kedvében  
    pécézett ki magának  
    játékszerűl,  
    mert örömét leli  
    kínjaid gyilkos pengéinek villogásában,  
ráadásul  
várja, elvárja tőled  
a hitet,  
a megbocsátó belenyugvást,

a felejtés felelőtlenségét,  
hát  
nem,  
sem a vakhit,  
sem a megbocsátás,  
sem a felejtés  
bűnét  
nem vállalod,  
minden érző porcikád  
ellenáll,  
minden szavad  
vádol,  
őt sújtja, sújtja  
az igaztalanságért,  
hiszen  
végül is  
ő vetett  
eretnek gondolatok  
őrlőfogai közé,  
ahonnan  
nem szabadulhatsz,  
napjaid és éjszakáid  
komoran hömpölygő, tajtékos  
gondolatfolyama  
gátat szakít, kilép  
a sorjázó mindennapok  
szűkre szabott medréből  
végtelennek tetsző nagy terekre,  
sodródva vele sokszor  
gépiesen eszel, azt sem tudva,  
reggelit, ebédet vagy éppen  
vacsorát,

este megszokásból fekszel le  
meghalni  
szeletnyi alvásidőre,  
de  
sose tudsz  
igazán belehalni  
az alvásba,  
felébreszt mihamar  
csúf látomás,  
riasztó sejtelem,  
hajnali kakasszó,  
az ébredés  
mintha  
rémálmokból menekítene  
vissza a valóságba,  
de a legszebb napkelte fényénél is  
újabb rémségekkel  
szembesülsz,  
seregesen rikácsoló  
nagy, fekete  
madarakkal,  
ahogy  
szárnyasan suhogtatják  
a hiány  
elnyűhetetlen  
fekete vásznát,  
és karmaikat kéjelegve  
beléd vájják,  
így lényegül  
sorsod  
szenvédéssé,  
csak egyszer,

egyetlenszer  
hozná el  
Öt,  
vinne téged  
Őhozzá  
kurta álm,  
életesen megelevenedő,  
legalább  
villanásnyi időre  
kimerevített álmkép,  
akkor  
nem lenne nyűg  
az ébredés,  
mert veled maradna  
a látott pillanat  
gyönyörúsége  
egész napra, napokra, évekre,  
fölfénylene tőle a lélek,  
valahányszor  
szagatni készen a fájdalom  
orvul rád tör,  
de nem,  
Ő  
nem jön mint jelenés,  
Ő már  
külön dimenzióban létezik,  
melynek falát hiába döngeti  
félőrülten a vágy,  
a viszontlátás  
jogát, lehetőségét  
követelő gondolat,  
hiszen

**a lehetlent akarni**

Isten igéje szerint  
megbocsáthatatlan  
bűn,  
és persze, ki más,  
ő szabja meg,  
mi  
lehet  
lehetetlen,  
hatalmi önkényének  
rideg gyakorlatába  
hozzád hasonló  
földönfutónak  
beleszólása  
nincsen,  
pedig a szólás  
képessége  
nem csupán hallgatásra  
vagy az ő dicsőségét zengő énekre  
kötelez, kényszerít,  
    beszél, beszélnie kell  
    a fájdalomnak is,  
    a méltánytalanságnak,  
    amelyben  
    naponta részesülsz,  
egy vagy  
sokak közül,  
talán  
az egyetlen,  
aki nem gyáva

elgondolni,  
kimondani,  
Isten szemére vetni  
gőgösen okozott  
sérelmeket,  
aki megtapasztalta  
kőbe dermedt igéi  
hiábavalóságát,  
és  
tudja, elképzeli,  
ahogy  
az idő végtelenségében  
zajló  
örök változás  
könyörtelen sodra  
óhatatlanul  
    ledönti,  
    magával ragadja,  
    apró kavicsokká, homokszemekké  
    morzsolja  
    igéi  
    öröklétre szánt  
    irdatlan sziklatömbjeit,  
igen,  
ennyit érnek  
súlyos  
intelmei, parancsai,  
megállnak, hatnak  
valameddig,  
aztán  
leomlanak,  
mert

nagyobb úr az idő,  
hiába mérik,  
próbálják  
méricskélni  
fia születése óta,  
valójában  
nem érti senki  
az idő  
eredetét,  
célját,  
lényegét,  
de hát  
mit is kezdhetsz vele  
te,  
aki  
annyt érsz csupán  
a létező dolgok világában,  
amennyit  
megérsz  
belőle, összefüggéseiből,  
nagyon  
keveset,  
hiszen  
magadat sem érted,  
pedig  
ez lenne  
az első fok  
a megértés magasba emelő  
lépcsőzetén,  
meghatározni,  
legalább  
behatárolni

helyedet  
a világ természetes állapotát jellemző  
káoszban,  
de ehhez  
ki kell, muszáj lenne  
kilépni magadból,  
egy külső biztos pontról  
szigorú szemmel mustrálni  
gyarló mivoltodat,  
néha  
pillanatokra  
mintha  
sikerülne,  
olyankor  
felizzítja arcod  
a szégyen,  
lelked legmélyén  
bűntudat nyöszörög,  
szádból hulló  
szitokszavak  
vesszőzik elmédet  
mindenekkel felelő,  
mindeneket megítélő  
pimaszságodért,  
és ilyenkor  
csak arra tudsz gondolni,  
mit akarsz  
Istentől,  
a világtól,  
magadtól,  
honnan szerzett jogon



akarsz akarni  
bármit  
bárkitől,  
világgá kiáltani  
a csak téged sújtó  
veszteséget,  
hiszen  
semmi vagy,  
egynyári létre ítélt  
levél a fán,  
amelynek jussa ősszel  
elsárgult sorstársaival  
együtt  
törvény szerint  
sárba, avarba hullás  
iszonyata,  
hát  
éppen ez,  
a létező mindenek hiábavalóságából áradó  
iszonyat,  
amit érzékelni kényszerülsz  
minden átkozott percben,  
ez  
műveli benned  
a békétlenséget,  
ebből sarjadt ki,  
nőtt lombtalan szálfává  
különös egyvalód,  
ezért szólsz, perelsz  
így, gondolatban  
valamiféle rendért,

a létezés  
elfogadható, megnyugtató,  
zúgolódást kioltó  
minőségéért,  
nem, nem  
bitor izgágaság,  
sértett kivagyiság  
ágaskodik  
tragikomikusan  
gondolataidban,  
a fájdalom ércből való  
feszített szála  
jajong benned  
elnémíthatatlanul,  
mert  
zuhog rá,  
megfeszíti naponta  
az Ő  
hiányának  
vigasztalhatatlan tudata,  
Ő  
zölden susogó  
levél-társad volt  
sorsotok kéttörzsű fáján,  
de számodra  
több ennél,  
maga a Minden,  
még nem várta,  
de értette,  
elfogadta  
az ősz  
lombveszejtő törvényét,

ami  
egyszer majd  
rajtatok is  
beteljesedik,  
hej,  
Isten,  
a kegyetlen Isten  
adott-e neki  
villanásnyi időt  
rettenetre  
a zölden-aláhullás  
pillanatában,  
    eljuthatott-e még  
    ellobbanó tudatáig  
    a vesztére  
    kitervelt, végrehajtott  
    merénylet  
    iszonyata,  
    vagy az a Pillanat  
    nem volt más,  
    érezhetetlen lobbanás,  
    a létre ráomló semmi  
    csendjének suhintása,  
ülsz a lépcső  
alulról számított  
második fokán,  
de gondolatod  
hatvanhét esztendő magasában  
csapong,  
odafentről  
jól látható, lemérhető  
megtett utad az időben,

jóval hosszabb,  
mint a józan számítás szerint  
még bejárható  
utolsó szakasz,  
a nemlétbe deltázó  
komor célegyenes,  
hm,  
van, akit ez a tudat  
letaglóz, megbénít,  
van, akit léha örömök utáni  
kapkodásra  
ösztönöz,  
és van, aki  
a közelítő katasztrófa  
robajló pillanataig  
képes  
tenni a dolgát  
változatlan hittel,  
hogyan van  
értelme  
a cselekvésnek,  
te  
közömbösen,  
bénaság, kapkodás  
nélkül,  
apadó hittel  
viseled  
a múlás törvényét,  
mintha  
semmi sem lenne  
fontosabb,  
cirógatja

kezed, tekinteted  
Fürge okos fejét,  
és  
egyszer csak  
ráérezel  
végre igazán  
megkönnyebbülten  
beletörődve,  
    ma este  
    elmarad szádból  
    az esti ima,  
    nem fordul  
    gondolatban sem  
    nyelved  
    Isten ígéire,  
miért is mormolnád  
dicsőségét,  
kívánnád akaratának  
beteljesedését,  
ha nem méltó  
dicsőségre,  
ha kétségbe vonod  
jóakarátát,  
    egyszerű ez,  
    aki téged sújt,  
    arra  
    visszasújtasz  
    tagadással, elfordulással,  
ha tehetnéd,  
egész fajtád nevében  
ezt tennéd,  
mert saját veszteséged kínja

bármennyire  
elviselhetetlen,  
mégiscsak  
semmiség  
fajtád tragédiája mellett,  
    még hogy  
    választott nép  
    a tiéd,  
    akinek  
    *erős vára*, oltalmazója  
    Isten,  
elég  
a dőre meséből,  
ismered  
régi írások  
sokaságát,  
és azok mindegyike  
másról beszél,  
felvillantva a gyászos  
valóságot,  
    már Isten fia  
    születése előtt  
    nagy nép volt  
    a tiéd  
    egészen addig,  
    amíg  
    idegen hit  
    uralma alá  
    nem kényszerítette  
    öncélú  
    akarat, erőszak,  
    azelőtt

szabad volt,  
Róma hitével  
sújtva  
rabbá lett,  
lelkületében  
a mindenkkel dacoló  
virtus  
csámcsogó nyüvek  
martalékaként  
elenyészett,  
megrendült, leomlott  
a büszke hit  
önmagában,  
rá,  
az idegen istenre  
bízta  
sorsát, országát,  
papjaira  
elkorcsosult lelkének  
istápolását,  
nem csoda, hogy  
a romlás ideje jött el,  
százévek óta  
pusztul a nép,  
sorvad az ország,  
hiába  
kiáltott, kiált  
oltalomért  
fogadott Istenéhez,  
közönyös maradt iránta,  
sorsára hagyta,  
papjai is

csak mellébeszéltek  
nagy bajok idején,  
ahogy ma is,  
mikor  
minden  
véggépp  
veszni látszik,  
kell, nagyon kell,  
hogy jöjjenek  
eszmélő, tiszta szemű  
bátrak  
szót emelni rá,  
a becsvágyó Istenre,  
és ahogy  
az új Messiást  
hiába remélő költő tette,  
igéinek Fekete Könyvét vetni

*döglött bagolyként*

sarokba,  
visszafordítani fajtád  
figyelmét, igényét  
a hajdan erős,  
szabad nép  
erényei felé,  
még hallgat a mély,  
a beléje hulló  
intő szavak csobbanása  
csak a felszín  
nyugtalanítja, ébresztgeti  
dermedt álomból,



de szaporodnak  
szigorúan felvont szemöldökök alatt  
a hitvány valóságra  
riadalmasan rácsodálkozó szemek,  
sorsotok  
fekete vásznán  
felragyogó csillagok,  
mind-mind  
igazodási pont  
az álom átkozott  
bűvköréből  
ébredő sokaság  
számára,  
akiket  
majd  
más,

### **új minőség igénye**

hevít  
ősi erények  
zászlaja alatt  
betörni  
pompás termekbe,  
ahol  
kattogó villanófényben  
mézes, hazug mosoly  
a királyi arcokon,  
lepleznek  
lélekbénító szándékot  
suhogó  
reverendák,

hogy a szétzúzott  
vigyorgások  
romjain,  
tépett palástok  
rongyain  
újrateremtsék  
a régi rend  
szakasztott mását,  
ami őrzi,  
törvényre emeli  
romolhatatlan erények  
szigorát  
új idők, értékek  
ragyogásával  
együtt,  
a porban  
ma még  
kábán hentergő  
pórnép jogát  
az emelt fővel való létezéshez  
pusztán a törődéssel  
visszaadja,  
ez  
hiányzik,  
a sokaságból  
szerencsésen  
vagy gondviselő  
vasakarattal  
zenitre emelkedő  
emberfők  
törődése

az alul maradt,  
olcsó lőrék mámorába  
beleszédülő atyafiak,  
a nyomorúság  
sírkő-nehéz gondjainak  
cipelésétől  
koravénné hervadt  
asszony nép,  
a céltalan létezés útvesztőiben tántorgó  
kölykök, csitrik  
sorsával,

hej,  
hinni  
kell, kellene  
azt az időt,  
azt a napot,  
amelynek végén  
bíborban tobzódó  
alkonyi égről  
szépségesen más,  
hangya-nyüzsgésű, zszibongó rend  
teremtő törvénye szerint  
épülő világra  
bámul vissza  
mosolyogva  
a Nap,  
de  
nem,  
nem sarjad ki  
benned  
csenevészzen sem

az élhető jövő  
hite,  
keresheted  
eszélős tekintettel  
a közel és távol  
zajló jelenségek mögött  
a biztató lényeket,  
csak a romlás  
vicsorog  
mindenütt,  
mint lopáson  
tetten ért,  
a leleplező szempár fényénél  
gyilkos vehemenciával  
háborgó bűnöző,  
aki

*a jut is, marad is*

ficamosan sántikáló logikája szerint  
úzi szorgalmasan  
a veszejtés mesterségét,  
dehogyan jut,  
dehogyan marad  
esély  
vágyakban szépülő jövőre  
mindenkinek,  
ha elorozzák  
kevesek  
a sokaság  
teremtő szorgalmával

csillogó cseppekként  
összegyűjtött mézét,  
az Osztás törvénye  
kijátszva pimaszul,  
de ha ezt látja,  
márpedig látja  
a sokaság,  
miért nem görcsül  
ököllé haragja  
a mindent elorzók  
kezére, szándékára  
csapva,  
a válasz  
iszonytatóan  
ott büzlik  
a világnyi akol  
minden sarkában,  
ahol  
jó pásztor,  
gondoskodó gazda  
nélkül  
barmosan nyüzsög,  
legfeljebb néha  
bődül fel  
ingerülten  
a sokaság,  
sorsára hagyottan  
szemének fénye, sugara  
végül  
üvegesen csörrenve  
összetörlik,  
így

*lészen az mi sorsunk  
szemeknek csillagos hullása,*

hát  
képzелhet  
a megkínzott recehártya  
valami szépséges másat,  
megírva rég az igazság,

*ez a sors  
lett a miénk s munkál velünk,*

ő, Béla  
az igazak  
egyike volt,  
súlyos szavú  
törvénytudó,  
vigasztalan valóságban is  
mosolyogva, látó szemmel  
érezkelte, vállalta  
a törődés  
áldatlan  
gyönyörűségét,  
alvó falvak  
csendben kushadó régiójának  
Bene Mózes Pálja  
volt  
a tudás  
irigyelhetően  
magasabb szintjén,  
ahonnan

családlátogatás címén  
alászállt naponta  
övéihez,  
konok atyafiak  
dacba dermedt elméjét  
ostromolva  
nyílve szőként suhogó, célba találó  
érvekkkel,

*bátyám, a maga  
Ferkója, Jancsija, Zsuzsija  
éles eszénél fogva  
többre hivatott,  
elméje  
mint a jó termő föld,  
amit vétek lenne  
parlagon hagyni,  
meg kell művelni, bevetni  
a tudás szemenszedett, értékes  
magjaival,  
ez a mi dolgunk,  
engedje hát,  
nógassa  
Ferkót, Jancsit, Zsuzsit  
iskolába,  
hogy lehessen belőle  
jóra képes  
ember,  
mert a tanulatlan elmét  
óhatatlanul  
felveri, benövi  
a gaz,*

*mint rossz gazda földjét,  
ezt pedig  
nem akarhatja, hiszen  
maga  
jó gazda, okos ember,*

így,  
szitkokhoz szokott atyafiaknak  
kedves, ártatlan ravaszsággal hízelgő  
szavakkal, példákkal, hasonlatokkal  
beszél,  
és a krákogás, köhécselés  
hevenyészve ácsolt  
sánca mögé szorult  
delikvens  
arcára, szemébe  
rebbenéstelenül  
vetülő,  
tisztá tekintetben  
végül  
    feloldódott  
    a konokság jégtömbje,  
    másnap és azután  
    Ferkó, Jancsi, Zsuzsi  
    iskolába ment,  
ez volt  
ő, Béla,  
íz-ig-vér-ig  
tanító,  
az a bizonyos

*lámpás ember,*



szóba hozza a fiad  
ma is néha,

*ahogy Béla bácsi  
elmondta, előadta  
a soron következő  
tudnivalót,  
nem kellett azt már  
itthon  
könyvből tanulni,  
egyetlen hallásra  
megragadt az ember fejében,  
ha odafigyelt,*

és  
nem lehetett  
nem odafigyelni rá,  
téged, titeket is  
fejbe kólintott, észhez térített  
végül is  
végtelenül egyszerű,  
a csalóka látszat mögött lapuló lényeket  
felmutató  
igazsága  
fiatok dolgában,  
jófejű, jeles tanuló lévén  
igazán természetesnek tűnt,  
hogymenjen  
felsőbb iskolába,  
legyen papírja  
az elsajátított tudásról,

tényleg vigye többre,  
boldoguljon  
magasabb szinten,  
nem úgy, mint te,  
aki esti, éjszakai  
olvasmányok révén  
juthattál el  
a műveltség  
küszöbéhez,  
ő lépje át, legyen  
igazán kiművelt emberfő,  
hajlott is rá,  
de érettségi után, a felvételi előtt  
kedvetlenül készült  
a nagy napra,  
elbizonytalanodott,  
hiába  
biztattatok, bizonygattatok,

*ne izgulj, fiam,  
többet tudsz,  
mint amennyi a vizsgához kell,  
és pár év múlva  
ugyanolyan diplomád lesz,  
mint Béla bátyádnak,*

más volt  
a kedvetlenség oka,  
Béla szavaiban öltött testet  
a nagy remények hevületét  
lehűtő valóság,  
portátok előtt

a piros moped nyergében ülve mondta  
higgadtan, figyelmeztetőn,

*bátyám, néném,  
ismerem a gyerek  
átlagon felüli adottságait,  
de azt is tudom, bevallotta nekem,  
csak a maguk kedvéért menne  
egyetemre,  
őt  
valójában  
nem érdeklik  
a humán tudományok,  
a műszaki dolgok,  
gépek, műszerek világához van  
hajlama, kedve,  
mármost  
gondoljanak bele,  
egy nemszeretem  
szakma, hivatás  
erőltetésével  
milyen rosszat tennének neki  
egész életére,  
tanuljon inkább  
szakiskolában,  
legyen belőle  
aranykezű, boldog  
rádió- vagy tévészerelő, akármilyen,  
nem pedig  
botcsinálta, boldogtalan  
tanár vagy bármi  
efféle,*

*lássák be szépen,  
mennyire bánatná magukat később  
a lelkiismeret,  
ha most  
jóvátehetetlen döntésre  
kényszerítenék,  
hát  
ne tegyék,  
ne tegyék,*

csalódottan,  
de felfogtátok, tudomásul vettétek  
az intellektus szavaiban kopogó  
igazságot,  
így lett a fiatalok  
szakiskolai végzettséggel  
műszerész,  
kis túlzással  
ezermester,  
elromlott  
rádió, tévé,  
bármilyen háztartási gépezet  
ha keze alá kerül,  
addig fürkészi annak  
belső titkait,  
amíg rá nem lel  
a hibára,  
szinte felfoghatatlan,  
hogyan tud  
elgázodni  
a dobozból kiemelt, a műhelyasztalon  
szanaszét heverő  
apróbbnál apróbb műtyürekék,

különböző színű kábelek  
rengetegében,  
na persze,  
sok évvel a szakiskola után,  
ma is  
tanul,  
esténként  
a számítógép előtt ülve  
jegyzetel,  
egy-egy komplikált műszaki rajzot  
kinyomtat,  
technikai újdonságokkal ismerkedik,  
és nem csupán  
szórakozásból, pusztán kíváncsiságból,  
haszon is van belőle,  
például  
a darálóból,  
aminek felépítését  
internetes barkácsoldalon  
leste el,  
aztán beszerezte  
a hozzávalókat,  
néhány szabadnapját rászánva  
fűrt, flexelt, hegesztett,  
és egyszer csak  
elkészült  
az új daráló,  
azóta dologtalan  
a régi,  
még apádtól örökölt  
kézzel tekerős,  
szinte úri dolog

bekapcsolni az újat,  
beleönteni vödörnyi terményt,  
amit percek alatt apróra zúz,  
nem fárad bele  
a karod, a vállad,  
hát  
igen, nagyon igaza volt  
Bélának,  
a fiad  
neki köszönhetően lett  
kiegyensúlyozott lelkületű  
felnőtt,  
kötelességtudó családapa,  
Béla emlékét  
őszinte hálával áldó  
férfi,  
igen, már csak  
Béla emléke  
él,  
őt  
betegágyba döntötte,  
pár hét alatt  
sírba vitte  
három híján  
hatvanévesen  
az esendő test  
belső, nemes szervein  
eluralkodó  
rosszindulatú kór,  
visszafojtott könnyektől fuldokolva,  
riadtan repeső szavakkal  
mondta a fiad,

*muszáj volt,  
ösztökélt a lelkiismeret  
elmenni hozzá, Béla bácsihoz,  
leültem az ágya szélére,  
szólni akartam, beszélgetni vele,  
de torkomban a görcs  
útját állta szándékomnak,  
hallgatott ő is  
percekig, aztán  
sápadtan sovánnyá aszott arcát, megtört tekintetét  
felém fordítva  
alig hallhatóan, szelíden  
azt mondta,  
menjek el  
és  
ne jöjjenek többé,  
ez volt hozzám  
az utolsó szava,  
nem értem, miért  
tiltott el magától,  
bánt ez engem  
nagyon,*

te értetted, ma is  
biztosan tudod,  
nem okatlan tiltás parancsát  
suttogta akkor Béla,  
hanem  
a rá váró dolgok ígézetében  
nemrég még  
céltudatosan, magabiztosan

tevékeny férfi  
kérését, kívánságát,  
hogy  
    ne lássa más  
    az ő elesettségét,  
    kiszolgáltatottságát,  
    mikor a gerinces emberi tartás  
    szálfaegyenes függőlegese  
    ledöntve  
    tehetetlen vízszintessé,  
    a lét és nemlét határán  
    megvesszőzve vánszorgó elmét pedig  
    betölti óhatatlanul  
    a lét csodáját elveszejtő kudarc  
    bizonyosságának  
    dübörgő tudata,  
mások, Bernát például  
a tüdőrák  
végső fázisában  
tíz körömmel vájta a falat,  
hátborzongató hangon  
kiáltozott,

*jaj,  
ne hagyjatok  
meghalni még,  
a kint  
öljétek meg bennem,  
fiam, lányom, feleségem,  
jóságos Istenem,  
ezt a keselyűkarmos gyötrelmet  
nem érdemlem, nem érdemlem,*



Béla  
másképp,  
méltósággal,  
arcán a megbékélés nyugalmaival  
viselte  
az elmúlás iszonyatát,  
    be nem fejezett,  
    de jól végzett  
    dolgok tudatában,  
    hallható zokszó nélkül távozott  
    közületek,  
áldás poraira  
a ti szátokból hulljon,  
akikért  
élt,  
akiknek  
példát adott  
emberi tartásból,  
akiket  
versbe emelve  
leírta,

*agancsommel görgetem  
földobálom a Napot,  
úgy viszem a jövőbe,  
hogy ti is ragyogjatok,*

igen,  
kevesellte  
saját elméje  
fényét,

a tiétek tündöklését  
szerette volna látni,  
mert hitte,  
képesek vagytok ti is  
felragyogni,  
ha rátok települt  
lelketlen  
hatalmak, intézmények  
önkényét  
szembeköpvé,  
saját gyarlóságaitok  
bénító  
kényszerzubbonyát  
az emberlét szentségéről  
levetitek, széttépitek,  
    naná,  
    a hatalmasoknak  
    szemet szúrt  
    a szólás jogával élő  
    szuverén személyiség,  
    ők  
    éles szemmel figyelték  
    a törődés felelősségét  
    vállalni merészlelő  
    magatartást, ügybuzgalmat,  
    és eljött a nap,  
    beidéztek  
    magas hivatalokba,  
    fejére olvasták  
    az izgatás vádját,  
    megfenyegették  
    állásvesztéssel, elhallgattatással,

vers, versek  
sokaságában sorjázó  
bátor gondolat  
volt a válasz,  
valahányszor azt hitték,  
sikerült, megfélemlítették,  
hát  
nem,  
Béla  
megingathatatlan hittel  
vallotta,

*nagyon kikaptam,  
mert sose hallgattam,  
de hittem, felragyog  
igazam, hatalmam,*

dehogyan volt,  
nem lehetett  
könnyű ez a hit,  
verssorok tanúsítják,  
mivel szembesült  
a piroskönyves inkvizítorok előtt,

*minden elhagy,  
jó társam, te is hol vagy,  
bekötött szemmel körbevezetnek,  
s már nem érzem melegét kezédnek,  
meghurcolnak nagy hivatalokban,  
mert ami nem tetszett, kimondtam,  
csuklyások, lila karmok, csontkezek,  
csak tudnám, milyen eszmék papjai ezek,*

*trónszéken ülnek és mindegyik plecsniket hord,  
és látok, látok egy véres bajuszt,  
modern kinzógépek marcangolják a húst,  
vonszolnak tovább, minden szavuk szeg,  
ártatlan nyakamnál szögesdrót sziszeg,  
tömlőc-sötétség, csurgó vér-bor,  
boszorkányüldözés, kész középkor,  
Dante-i pokol hogy keveredhet,  
te híres huszadik század, veled,  
nincs felelet,  
vonulnak a süveges pápák,  
eretnkségem kiabálják,  
már gyűjtják alattam a máglyát,  
s kavarnak ez örület-nagy  
tébolyban s felém tekeregnek  
a rít csápok, jaj, Edit, ne hagyj,*

Edit  
a felesége volt,  
mélyből,  
szánalmas örömök  
vodkagőzősen fortyogó mocsarából  
szeme fényébe emelve mentette  
jóraivaló asszonnyá, jó társává,  
nem csoda,  
ha lázálmok rémségeit felülmúló helyzetében  
hozzá kiáltott  
oltalomért,  
      neked  
      ez a lehetőség  
      nem, csak

**a kiáltás**

oka, joga  
adatott meg,  
amikor  
megrepedt, szétesett  
a két egymást igénylő egészből összeforrt  
gyönyörű teljesség,  
de mit ér  
az ok, a jog,  
ha nincs  
kihez kiáltani,  
Ő  
nem hallaná,  
nem hallhatná meg,  
másokat pedig  
nem érdekel  
a te  
kínod,  
gondolatod,  
szavad,  
vesztes vagy,  
és  
a vesztes  
mindig  
magára marad,  
hej,  
talán  
tényleg benned,  
kesergő természetteddel  
a baj,  
talán

a túlzás bűnébe esve  
eszményítéd  
Őt,  
ezért  
nyüszít és ordít  
tudatodban  
ma is  
elviselhetetlenül  
hiánya,  
a Rend szépségének hiánya,  
mint Makó Józsi  
amputált kézfejében  
a fantomfájdalom,  
talán  
csak azért is  
fölvetett fejjel,  
vasakaratból kovácsolt daccal  
kilépni  
kellene  
megkeseredett bensődből,  
a gyászodat ölelő horizont  
felsejlő vonalát  
átlépve  
eljutni, visszakerülni  
a létezés káoszába,  
nem felejtve, de  
megbékélve  
viselni a veszteséget,  
hagyni kisarjadni  
annak fekete szövetén  
még oly kicsi örömök  
színekből szerénykedő,  
az ártatlan szépség

jelenlétével  
mégis vigasztaló virágait,  
ahogy  
temetői csendben  
kegyelet műveli  
ápoló sírokon  
ezt a csodát,  
igen,  
sokan hiszik, mondják,

*helye, ideje van  
a gyásznak, a fájdalomnak,  
de legyen,  
kell hogy legyen  
a derűnek is,  
mert csak így  
élhető az élet,*

ez  
a Kálmusok igazsága,  
amit elméd  
felfog, megért,  
de elfogadva  
sajátjává lényegíteni  
nem tud,  
mert a fájdalom  
fölkörmű emelt,  
sivár magasságba,  
ahol  
csak félni lehet  
a lenti romlás  
látásától,

árad, tébolyultan  
mindeneket beborít  
a dögszag gomolygása,  
hol itt  
az élet,  
a pirospozsgáson egészséges örömök  
édes mosolyt,  
messze hangzó kacajt csendítő  
zsibongása,  
    belevész a létezés  
    értelmének, céljának  
    minden újszülött reménye  
    temetésre hívó harangok  
    szigorú szavába,  
amelyből  
semmit sem ért  
a saját mocsukban  
megváltást kereső  
Kálmusok  
sokasága,  
üresen,  
örjítően üresen  
zendül a zenit,  
Isten  
a félelemből ácsolt trón magasából  
letaszítva  
elhagyottan, tehetetlen  
vénenberként  
motyog,  
megrontott lelkek fölött  
már csak  
a Rossz



dölyfös nagyhercege  
bitorol hatalmat,  
ki nevezte magát  
új Messiásnak,  
aki parancsba adja  
az értelmes létezés igényének  
lámpaoltását,  
a napi élvezetek förtelmes halmozását,

*terel, szorít, legyűr a Trend,  
nincs, mi visszafogja  
az örült kereket,*

hát hogyan is érthetnék  
olcsó mámorba bambult Kálmusok  
a te iszonyodat,  
mikor  
pusztulásuk láttán

*befutja, bitorolja  
fogyóhold-arcod ezüst rettenet,*

pedig  
esendő vagy  
te is,  
benned is  
mocorog,  
ágaskodik,  
követelőzik  
az eredendő bűn,  
gyarlóságod  
ezerfejű szörnyetege,

sokszor elgondolod,  
van-e jogod  
    undorodni, ítélkezni  
    önsorsrontó Kálmusok,  
    nemzet- és országrontó hatalmasok,  
    túlvilági vigasz  
    ígérgetésére  
    szakosodott papok,  
    uralomra vágyó  
    pártok, izmusok  
    fölött,  
ha a romlás démonainak  
ellenállni  
te sem tudsz,  
    bizony elcsábulsz  
    pohár borok  
    múló mámorába,  
    igéző emlékek  
    villódzásába,  
    a közöny  
    kényelmes trónusának  
    ölébe,  
    egyvalód érdekének  
    ösvényére,  
hosszú  
a vétkek sora, mit  
észrevétlenül  
vagy  
készakarva  
te is  
naponta elkövetsz,

hiszen  
emberből vagy,  
megejt  
silány hívságok  
pillanatnyi csillanása,  
mégis, mégis,  
mintha vigasz lenne

**a szomorú igazság**

te legalább  
megszenveded ezerszer  
önnön gyarlóságodat,  
ez különböztet meg  
Kálmusok, Korhely Mártonok  
csúfosan eltorzult  
lelkületétől,  
így vagy, lehetsz  
nem különb,  
de  
    más,  
    ésszel  
    föl nem foghatóan  
    különös minőség  
    közegedben,  
    a rejtélyes  
    legfőbb rendezőelv  
    törvénye szerint  
    mostohaföldön is  
    virágosan nyíló szépségeket  
    élvetegen legelő  
    barbárok közt,

igen, sorsod  
a költőé,  
aki leírta sziszegve,

*itt a szenvedés belül,  
ott kívül a magyarázat,*

mit tehetsz,  
mihez kezdhetsz  
egymásra vicsorgó  
pólusok közt  
vergődő magaddal,  
hogyan csitíthatnád  
nyugtalanságod  
parazsának izzását,  
ha kétségek és bizonyosságok  
elmédre zuhogó káoszában  
nem tudsz  
kívánatos csodát,  
rendet  
teremtteni,  
csak ülsz  
a lépcső második,  
majdnem legalsó fokán  
dologtalanul  
ölbe ejtett kézzel,  
pedig hallod,  
rikácsolnak a baromfik,  
mormog a hízó,  
sivalkodnak a malacok,  
mert nincs, elfogyott előlük

eleség, ivóvíz,  
elég  
a révületből,  
szólít  
a rád testált, vállalt  
dolog,  
örülj, jószerivel  
már csak ennek  
örülhetsz,  
    főtt burgonyával dúsított darát szóró,  
    moslékot kívánatos langymelegen,  
    vizet kúthűvösen öntő kezéd nyomán  
    nem szenvednek  
    örökös hiányt  
    oktalan, ártatlan állatok,  
ezzé,  
jóságudvarrá és kisszobává  
szűkült világod,  
ami a faluban, azon túl  
az égtájak mindegyikén  
zajlik,  
mind-mind  
idegen tőled,  
mi gondod  
lehet, lenne  
rá,  
ha gondolat és szó  
úgyis elbukik,  
megtapossa patásan  
az értetlenség behemót  
rinocérosza,

sisteregve kihuny  
a közöny pangó  
Óperenciáiban,  
miért forgatnád  
fejedben  
a lehetetlent,  
ha recepted a romlás ellen  
beválthatatlan,  
hiába rajta  
a megváltás  
pecsétje,  
    ejnye,  
    hová,  
    micsoda  
    magasságba, mélységbe  
    hágott megint  
    eretnek gondolatod,  
    aki  
    ostorozó igazát  
    csak véli,  
    de hatalma nincs  
    a romlás  
    ördögi precizitással  
    megtervezett,  
    nemtelen vágyak  
    iszonyú energiájával  
    működtetett,  
    mindeneket veszejtő  
    gépezete fölött,  
    ez a buta vénember  
    a megváltó méltóságának

akárcsak pillanatnyi  
bitorlására  
képzeletben sem  
vetemedhet  
büntetlenül,  
így igaz,  
kivénültél a világból,  
göcsörtös kökényfa-botoddal  
sántikálva  
nem bírod már  
a rohanó idő iramát,  
megroskadt válladon  
hatvanhét esztendő  
hozzád nőtt terhével,  
elmédben  
a teljesség igényének  
háborgásával  
óhatatlanul  
lemaradtál,  
magadra maradtál,  
de talán  
épp ezért  
    érezkelsz,  
    ítélsz el  
    vak rohanást,  
    emberré emelő értékek rózsáit  
    ujjongó örületben  
    megvetéssel kaszaboló  
    korszellemet,  
    sorsokat  
    ablaktalan kisszobákba,

más szóval  
siralomházba kényszerítő  
rideg gondviselést,  
ahonnan  
feketére festett deszkák  
alatt, között  
egyetlen kiút  
vezet, visz majd  
téged is  
valahová,  
a létalatti csendben  
megbékéltek közé,  
de addig  
itt vagy,  
ritkuló szépre,  
szépet veszejtő csúfra  
van gondolatod, szavad,  
létezésed  
jogát, kötelességét  
vetnéd szemétre, ha  
ha önnön torkodat megragadva  
szavadat, indulatodat  
születése pillanatában,  
mint védtelen kisdedet  
megfojtanád,  
az  
mit jelent,  
ha természetlenül hal el  
az elmében fogant  
suhogó gondolat,  
a szájából sziszegve kibuggyanó,



szárnyaszegetten aláhulló  
szó,  
igen,  
negatív energiák  
parancsa szerint  
őrülten pörgő kerék  
küllői közé  
rettegve kiáltott intelem  
pálcároppanását,  
de mégse  
a készülő katasztrófa  
szemlélőjének  
egykedvű  
beletörődését,  
igen,  
szakadásig feszülő  
óvó szándék  
két fölemelt karból alkotott  
tiltó jelének  
mihasznaságát,  
de mégse  
kaján káröröm  
kuncogását,  
igen,  
szenvedést,  
a tehetetlenség  
kényszerzubbonyát,  
de mégse,  
sose  
a tétlenség  
bűnének

iszonyatát,  
hej,  
szórhatnád  
estig,  
éjfélig,  
hajnalig  
érvek aranygöröngyeit,  
nem lesz  
kékebb  
az égbolt,  
nem tisztul  
fölfénylő értelemmé  
Kálmusok tekintetében  
a téboly,  
nem szelídül  
hatalmasok akaratában  
gondviselő szolgálattá  
az uralkodás  
mozdonyosan törtető vágya,  
érzékelni sápadt sejtelem  
a valót,  
a fogvacogtatót,  
nagy, feltörhetetlen  
titkok termeiben  
mérnöki pontossággal  
megtervezve  
emberi közösségek, fajtád  
mindennapi tragédiája, és  
végül  
a sors, a történelem  
őrült folyama

csúfos végzet  
holt ölébe  
fut  
csak azért,  
mert  
iszonytatóan  
ritkúlnak  
a magvetéssel lendülő szándékok,  
sokasodnak  
a csupán aratni vágyó,  
a termésre szemet vető,  
annak aranyát  
elorzó  
nemtelen törekvések,  
hát  
hogyne  
fordulna  
sóhajra,  
keseregve háborgó, feljajduló  
szigorú szóra  
a magvető ember félelme,  
ahogyan most  
és oly sokszor  
a tiéd,  
mégis, így is,  
te is  
bevallhatod,  
kesergésben már-már  
kéjtelgésre kárhóztatott  
lényed  
nem lehet

becsülhető, követhető  
példa  
unokáid szemében,  
hiszen  
a világ  
sorsa  
a teremtő emberek vállát  
nyomja,  
és aki  
ezt  
a szentté  
nemesülő, nehezülő  
terhet  
a hiábavalóság sugallatára  
megunja, ledobja,  
azzal  
szörnyű példát  
statuál  
cipekedő sorstársak számára,  
s végül  
az aratás  
ígérete nélkül  
óhatatlanul  
éhen hal  
minden sírva születő  
remény  
a gyomor és a lélek  
megfellebbezhetetlen igényének  
kielégítésére,  
maradj hát,  
fogcsikorgatva bár,

magot szórva lendülő,  
múltból jövő,  
mában a jövőért  
tevékeny  
akarat,  
hogy a két kislegény-unoka  
büszkén állhasson a helyedre,  
ha testi és lelki erőd  
a múlás törvénye szerint végképp  
kiapad,  
mint az Ő  
egyetlenként kedves  
tekintetéből  
a fény,  
    csak így,  
    csak általuk  
    menthető élhetővé  
    a világ, benne  
    emberi sorsok  
    sokasága,  
    a létezés  
    rejtélyes gyönyörűsége,  
    ami  
    nem  
buzsát, számlát  
megtöltő profitban,  
képernyőkön szemérmetlenül tobzódó  
meztelenségben,  
istenített sztárok  
idétlen vonaglásának látványában,  
hiányzó, őserővel megigéző

tiszta énekhangot  
pótolni próbáló,  
szánalomra se méltó  
fahangú pótcselekvésben,  
fiatalok sokkolóan kiábrándító  
értékrendjét tanúsító  
csápolásában  
sejlik fel,  
    legyen  
    lapos a buksza,  
    meztelen a lélek,  
    csak igézzen  
    dalban, mosolyban  
    a természetesség,  
ahogy  
az Ő  
mosolyában, énekében,  
mikor  
csoportvezetőként  
munkalapok fölé hajoltában  
képes volt  
dúdolt dallamok szárnyain  
ringatózva  
osztani, szorozni, kivonni, összeadni,  
megejtően öntudatlanul  
formázva meg  
    az emberi lény  
    mesterséges pózoktól viszolygó,  
    romlatlan tisztaságú  
    létezésre  
    bátorító  
    szépségét,

ez  
a feladat,  
ennek  
nyűgét, kínját  
naponta vállalva  
lehet  
talán  
megállni  
emberhez méltó  
egyenes gerinccel,  
lelki tisztasággal  
a romlás förtelmében,  
dacolni  
Mammon,  
a lélekrontó isten  
sötétfelhősen sűrűsödve terjengő  
hatalmával,  
    unokáid szemébe nézve  
    most még  
    a tisztaság természetes kékségének  
    örülhetsz,  
    próbáld, akard hát  
    hinni,  
    rajtad is múlik,  
    képesek lesznek-e  
    szívós ragaszkodással  
    őrizni, megőrizni  
    annyi mocsok záporában  
    ezt a tisztaságot  
    létezésük  
    majdani

deléig, alkonyáig,  
vagy  
megroppantja bennük  
az igény  
arany pillérét  
dárdaként meredező  
galád szándék,  
csábos mosolyú  
ördögi kísértés,  
igen,  
szóval, cselekedettel,  
kesergéstelen  
konok magatartással,  
biztató tekintettel  
erősítsd bennük  
azt a drága pillért,  
amelyre  
emberi minőség  
emelhető  
jóra való  
hajlam, készség  
nemes kőzetéből  
végig a sors  
kimért útvonalán,  
ne bizonytalanítsa bénulttá soha  
bennük sem  
ezt a szándékot  
semmiféle isten  
magasabb rendűnek hazudott  
elvárása,



nincs  
magasabb rendű  
kívánság,  
törekvés,  
érték  
az emberi  
lélek és elme  
természetes tisztaságban  
árnyéktalanul  
lobogó fényénél,  
ami  
gyertyaláng csak  
a naprendszerekben  
időtlen idők óta világló bolygók  
izzásához képest,  
de  
megsokasodva  
szelíd hővel teremti meg  
a négy égtáj  
mindegyikén  
a remény  
örök újjászületésének,  
a létezés  
háborítatlan folytonosságának  
feltételeit,  
igen,  
két fiú, ember-ígéret,  
ok a mosolyban aranyló  
büszkeségre,  
aggályok szorításában is  
makacs hitre,

bennük, általuk  
elbukik  
minden rontásra fölesküdt  
ármány,  
hát  
emelt fővel,  
sokadik,  
de talán  
még nem  
utolsó vacsorádat  
elköltve,  
csituló nyugtalansággal  
készülj  
lefekezni,  
aludni, meghalni  
a közeli éjszaka ígéretével

**fogyó fényben.**